

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

สภาพทั่วไปและช่องทางการค้าด้านจังหวัดตาก

จังหวัดตากเป็นจังหวัดหนึ่งของภาคเหนือที่มีพรมแดนทางทิศตะวันตกติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า โดยมีแม่น้ำเมยเป็นพรมแดนกั้น ซึ่งมีระยะทางยาวประมาณ 390 กิโลเมตร และถ้ารวมตลอดแนวชายแดนแล้วจะมีระยะทางยาว 580 กิโลเมตร โดยมีอำเภอที่เป็นเขตชายแดน 5 คืออำเภอแม่สอด แม่ระมาด ท่าสองยาง พบพระ และอำเภออุ้มผาง

1.สภาพการค้าทั่วไป

จากสถิติการค้าชายแดนด้านอำเภอแม่สอด และจังหวัดเมียวดี สหภาพพม่า ในรอบ 5 ปี(ปี 2544-2548) มีมูลค่าการค้าเฉลี่ยปีละ 7,886.75 ล้านบาท หรือประมาณเดือนละ 665.65 ล้านบาท โดยแยกเป็นมูลค่าการส่งออก เป็นจำนวน 7,143.20 ล้านบาท นำเข้า 813.15 ล้านบาท โดยมูลค่าการค้าในด้านอำเภอแม่สอดในปี 2547 มีมูลค่าการค้า 12,381.20 ล้านบาท การส่งออก 11,736.34 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.79ของมูลค่าการค้ารวม มูลค่าการค้าด้านอำเภอแม่สอด คิดเป็นร้อยละ 54.43 ของมูลค่าการค้าชายแดนไทย - พม่า หากไม่นับรวมการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากด่านสังขละบุรี ด่านอำเภอแม่สอดจะเป็นด่านที่มีการค้าขายที่มูลค่าสูงที่สุด และเป็นด่านที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด โดยสามารถทำให้ไทยเกินดุลได้กว่า 10,000 ล้านบาท การค้าขายส่วนใหญ่เป็นการค้าขายของกลุ่มผู้ประกอบการในท้องถิ่น และ ผู้ประกอบการส่งออกจากกรุงเทพ สำหรับผู้ประกอบการในต่างจังหวัด เช่น เชียงใหม่ เชียงราย ระนอง มีจำนวนน้อยนอกจากนี้ยังมีพ่อค้าจากเมืองย่างกุ้งเข้ามาทำการค้าผ่านด่านชายแดนอำเภอแม่สอดด้วย การค้าชายแดนด้านอำเภอแม่สอดมีการส่งออก-นำเข้าสินค้าที่หลากหลาย หากเป็นสินค้าที่สหภาพพม่าไม่ห้ามนำเข้าประเทศ การค้าขายส่วนใหญ่จะดำเนินพิธีการทางศุลกากรผ่านจุดผ่านแดนถาวร และทำการขนย้ายข้ามสะพานมิตรภาพไทย-พม่า เข้าไปในจังหวัดเมียวดีตลอดไปจนถึงเมืองย่างกุ้ง สำหรับสินค้าที่พม่าห้ามนำเข้าประเทศแต่มิได้ห้ามโดยกฎหมายไทย สินค้าดังกล่าวจะทำพิธีการทางศุลกากรและขนย้ายผ่านทางคลังสินค้าชั่วคราว ซึ่งในปัจจุบัน(ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2549) มีคลังสินค้าที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการจากด่านศุลกากร จำนวน 14 คลัง ส่วนใหญ่จะเป็นค้าขายกับชนกลุ่มน้อย(กระเหรี่ยง KNUDKBA)

2. ช่องทางการค้าที่สำคัญ

2.1 จุดผ่านแดนถาวร

มีช่องทางอนุวัติทำการค้า 1 ช่องทางคือ จุดผ่านแดนถาวรแม่สอด - เมียวดี ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งประกาศเป็นจุดผ่านแดนถาวรเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2540 โดยเปิดทำการค้าตั้งแต่เวลา 06.30 – 18.30 น. เป็นประจำทุกวัน มีสะพานมิตรภาพไทย - พม่า เป็นสะพานข้ามแม่น้ำเมย ตั้งอยู่ที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ใกล้บริเวณชายแดนไทย - พม่า เพื่อเชื่อมเมืองเมียวดีของพม่ากับอำเภอแม่สอด วัตถุประสงค์หลักในการสร้างสะพานคือ เพื่อสร้างสัมพันธไมตรีอันดีของประชาชนไทยกับพม่า เสริมสร้างเศรษฐกิจและการค้าขายบริเวณชายแดนของสองประเทศและเพื่อตอบสนองนโยบายขององค์กรสหประชาชาติที่มุ่งหวังเชื่อมโยงเส้นทางส่วนที่ยังขาดอยู่ทางตอนใต้ของทางหลวงเอเชีย ผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้ริเริ่มความคิดในการดำเนินงานตลอดจนดูแลการก่อสร้างสะพานแห่งนี้ให้สำเร็จคือ นายอูคร ตันติสุนทร เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2 คลังสินค้าชั่วคราว

เป็นคลังสินค้าอนุวัติเฉพาะคราว ตามมาตรา 5 ทวิ พระราชบัญญัติศุลกากร(ฉบับที่ 7)พ.ศ. 2548 เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้นำเข้า-ส่งออกสินค้า เป็นการส่งเสริมการส่งออก เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถทำพิธีการทางศุลกากรและเสียภาษีได้ถูกต้อง สามารถนำรายได้เข้าประเทศ ตลอดจนเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลโดยไม่ให้กระทบต่อการความมั่นคงของประเทศ ช่องทางดังกล่าวจึงเป็นช่องทางหนึ่งในการนำเข้าและส่งออกสินค้าระหว่างอำเภอแม่สอดและจังหวัดเมียวดี สหภาพพม่า ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บริเวณแม่น้ำเมย เดิมเรียกว่า ท่าข้ามธรรมชาติหรือท่าข้ามส่งสินค้า ผู้ประกอบการเจ้าของคลังสินค้าจะต้องขออนุญาตจากด่านศุลกากร โดยจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของกรมศุลกากรที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดระเบียบภายในที่ทำการ ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากยิ่งขึ้น มีการสร้างอาคารคลังสินค้า มีสถานที่ทำการของเจ้าหน้าที่ จัดบริเวณที่ทำการให้ชัดเจน(มีรั้วกั้นที่มีคชิด)เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อจะทำการนำเข้า - ส่งออกเป็นระเบียบเรียบร้อยและสะดวกมากยิ่งขึ้น ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551 จำนวน 14 คลัง ดังนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อคลังสินค้าชั่วคราวในพื้นที่ อ.แม่สอด และ แม่ระมาด จ.ตาก ปี 2551

ที่	ชื่อคลังสินค้า	ชื่อเจ้าของ	ที่ตั้ง
1	คลังสินค้าที่ 1	นายสำรวย ป่าตาล	หมู่ 6 บ้านห้วยม่วง ต.ท่าสายลวด
2	คลังสินค้าที่ 2	นายสุพจน์ ทิพยพงษ์พัชร	หมู่ 6 บ้านห้วยม่วง ต.ท่าสายลวด
3	คลังสินค้าที่ 3	นายใจมา เชื้อนเป็ก	หมู่ 6 บ้านห้วยม่วง ต.ท่าสายลวด
4	คลังสินค้าที่ 4	นายเทวฤทธิ์ ปิ่นเขียว	หมู่ 6 บ้านห้วยม่วง ต.ท่าสายลวด
5	คลังสินค้าที่ 5	นายสมยศ ตาสะหลี	หมู่ 3 บ้านวังตะเคียน ต.ท่าสายลวด
6	คลังสินค้าที่ 6	น.ส. วรา มุ่นจิตร	หมู่ 3 บ้านวังตะเคียน ต.ท่าสายลวด
7	คลังสินค้าที่ 7	นายผดุงกิจ เอื้ออารยมนตรี	หมู่ 3 บ้านวังตะเคียน ต.ท่าสายลวด
8	คลังสินค้าที่ 8	น.ส. ทิพาพร บุญลิตากุล	หมู่ 3 บ้านท่าอาจ ต.ท่าสายลวด
9	คลังสินค้าที่ 9	นายสรรพสิริ อรชัยพันธุ์ลาภ	หมู่ 3 บ้านท่าอาจ ต.ท่าสายลวด
10	คลังสินค้าที่ 10	นายประพันธ์ นะเสื่อ	หมู่ 3 บ้านท่าอาจ ต.ท่าสายลวด
11	คลังสินค้าที่ 11	น.ส. สว่างลี สี่เทียน	หมู่ 3 บ้านท่าอาจ ต.ท่าสายลวด
12	คลังสินค้าที่ 12	นายเจริญ สี่เทียน	หมู่ 3 บ้านท่าอาจ ต.ท่าสายลวด
13	คลังสินค้าที่ 13	นางอิสยาห์ ช่อมพฤกษ์	195 หมู่ 6 บ้านห้วยม่วง ต.ท่าสายลวด
14	คลังสินค้าที่ 14	นางนฤมล โกวิน	หมู่ 4 ต. วังผา อ.แม่ระมาด

หมายเหตุ : รวบรวมจากค่านสุทธการแม่สอด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551

นอกจากการค้าชายแดนผ่านช่องทางทั้งสองแล้ว ในอำเภอแม่สอดยังมีตลาดขายสินค้าที่สำคัญ คือ ตลาดริมเมย เป็นตลาดขายปลีกสินค้าที่นำเข้ามาจากพม่า เช่น ปูทะเลชีวิต กุ้งทะเล สินค้าเกษตร ผ้า ผลิตภัณฑ์จากไม้ และสินค้าจากประเทศจีน เช่น ขนม เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ โดยตลอดดังกล่าวจะเปิดให้ประชาชนซื้อสินค้าได้ทุกวัน

3. กลุ่มผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการการค้าชายแดนอำเภอแม่สอด ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการในกรุงเทพและผู้ประกอบการในท้องถิ่นที่มีเครือข่ายและมีความคุ้นเคยกับพ่อค้าพม่า โดยติดต่อค้าขายมานานสามารถใช้ภาษาพม่าในการติดต่อได้ ในขณะที่ผู้ประกอบการในต่างจังหวัดมีจำนวนน้อยราย โดยสามารถแยกผู้ประกอบการที่ค้าขายกับพม่า ได้ 2 ประเภท คือ

1) ผู้ประกอบการส่งออก ผู้ส่งออกสินค้าจากไทยผ่านด่านอำเภอแม่สอด ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการท้องที่ ผู้ประกอบการจากกรุงเทพ และผู้ประกอบการจากจังหวัดอื่น ๆ สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค อาทิเช่น ผงชูรส น้ำมันพืช ยารักษาโรค ผ้าฝ้าย รถยนต์มือสอง จักรยานยนต์ อุปกรณ์อะไหล่ยานยนต์ต่างๆ ฯลฯ

2) ผู้ประกอบการนำเข้า การนำเข้าส่วนใหญ่จะเป็นการนำเข้าของผู้ประกอบในท้องที่ รองลงมาจะเป็นผู้ประกอบการจากกรุงเทพ และจังหวัดอื่น ๆ โดยผู้ประกอบการท้องที่จะมีทั้งลักษณะ นิติบุคคลและบุคคลธรรมดา ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกลุ่มนำเข้าสินค้าที่สำคัญ อาทิเช่น กลุ่มผู้นำเข้าไม้และสิ่งประดิษฐ์กลุ่มผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ทะเล สินค้าเกษตร และกลุ่มผู้นำเข้าโค-กระบือ มีชีวิต ซึ่งจากสถิติการนำเข้าในปัจจุบัน มูลค่าเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ไม้ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากกระทรวงพาณิชย์ได้ประกาศอนุญาตให้นำเข้าได้ เป็นเวลา 1 ปี นับจากวันออกประกาศวันที่ 28 พฤศจิกายน 2550

4. วิธีการค้าและการเคลื่อนย้ายสินค้า

การส่งออก ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้ส่งออกไทยจำหน่ายสินค้าให้พ่อค้าพม่า ทั้งค้าขายส่ง และพ่อค้าขายปลีกจากเมืองต่าง ๆ ทั้งเมืองเมะแห่ง ผาอัน ย่างกุ้ง และเมียวดี โดยตรง หรือจำหน่ายผ่านพ่อค้าขายส่งที่เมืองเมียวดี แล้วกระจายสินค้าไปยังเมืองต่าง ๆ ในพม่าอีกทอดหนึ่ง การสั่งซื้อสินค้าจากพ่อค้าพม่าทำหลายวิธี ทั้งทางโทรศัพท์ / โทรสาร / การเดินทางเข้าไปติดต่อคู่ค้าในพม่าด้วยตนเองพ่อค้าพม่าเดินทางเข้ามาติดต่อโดยตรงที่ร้าน หรือฝากบุคคลอื่นเข้ามาซื้อให้ที่ฝั่งประเทศไทย หลักฐานการค้าส่วนใหญ่เป็นใบกำกับสินค้า แต่อาจทำใบสั่งซื้อบ้างในบางครั้ง เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ลักษณะการส่งออกสินค้านี้มีหลายรูปแบบ ดังนี้

1) พ่อค้าชายแดนในท้องถิ่น เป็นผู้สั่งซื้อและรวบรวมสินค้าจากส่วนกลาง หรือในท้องถิ่น ตามคำสั่งซื้อของพ่อค้าพม่า และเป็นผู้ทำพิธีการส่งออก

2) พ่อค้าชายแดนทำหน้าที่เป็นเสมือนตัวแทนจำหน่ายให้บริษัท / โรงงานจากส่วนกลางในการติดต่อซื้อขายกับพ่อค้าพม่า กรณีนี้พ่อค้าชายแดนอาจดำเนินการขนส่งสินค้าด้วยตนเองหรือทางบริษัทโรงงานนั้น จัดส่งมาให้ที่อำเภอแม่สอดแล้วตกลงกัน ซึ่งอาจส่งออกในนามของบริษัท / โรงงานที่กรุงเทพหรือพ่อค้าชายแดน

3) ผู้ผลิตจากส่วนกลางติดต่อกับพม่าโดยตรงและส่งออกในนามของผู้ผลิต ส่วนการกระขนส่งภายในประเทศขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างกัน

4) พ่อค้าพม่าเข้ามาติดต่อโดยตรงกับพ่อค้าในอำเภอแม่สอด หรือเดินทางเข้าไปซื้อสินค้าจากบริษัท / โรงงานผู้ผลิตในกรุงเทพฯ หลังจากนั้นจะส่งสินค้ามายังอำเภอแม่สอด และทำพิธีการศุลกากรในนายพ่อค้าพม่า วิธีการส่งออกนี้ เรียบกันโดยทั่วไปว่า “ตัวพม่า” อย่งไรก็ดี สินค้าบางชนิดพ่อค้าพม่าไม่สามารถสั่งซื้อได้โดยตรง ต้องสั่งซื้อจากพ่อค้าชายแดนท้องถิ่น เนื่องจากมีการระบุให้ต้องซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายของบริษัทในอำเภอแม่สอดเท่านั้น

กรณีข้อ 3 และข้อ 4 การซื้อขายส่วนใหญ่อยู่ในรูปของเงินสด หรือกรณีที่เป็นบริษัท/ โรงงานขนาดใหญ่ที่กรุงเทพฯ พ่อค้าพม่าจะชำระค่าสินค้าล่วงหน้าก่อนรับมอบสินค้า โดยใช้วิธีโอนเงินเข้าบัญชีบริษัท/ โรงงานดังกล่าวการเสนอขายสินค้าอยู่ในรูปเงินบาทและเงินจัด ขึ้นอยู่กับประเภทสินค้า หากเป็นสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะผู้ผลิตไม่มากนัก พ่อค้ามีอำนาจต่อรองสูง เช่น อะไหล่เครื่องยนต์ วัสดุก่อสร้าง การกำหนดราคาของผู้ส่งออกส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปเงินบาท และลักษณะการขายสินค้าจะอยู่ในรูปเงินให้สินเชื่อกว่าเงินสด ส่วนกรณีสินค้าอุปโภคทั่วไปมีการแข่งขันในตลาดสูง การกำหนดราคาจะมีทั้งในรูปเงินบาทและเงินจัดในสัดส่วนที่แตกต่างกันไป ตามข้อตกลงของแต่ละคู่ค้า เนื่องจากการค้าชายแดนในอำเภอแม่สอดเป็นการค้าขายบนพื้นฐานของความไว้วางใจกัน ทำให้มีการให้สินเชื่อการค้าแก่คู่ค้าสูงกว่าร้อยละ 50 ในระยะเวลาตั้งแต่ 10-30 วัน อย่างไรก็ตามพ่อค้าชายแดนบางรายเริ่มขายสินค้าในรูปเงินสดในสัดส่วนที่สูงกว่าการให้สินเชื่อหรือขายในรูปเงินสดทั้งหมด เนื่องจากต้องการเลี่ยงปัญหาหนี้เสียของพ่อค้าพม่าและการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเนื่องจากสินค้าส่งออกผ่านด่านพรมแดนอำเภอแม่สอด ส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคซึ่งเป็นสินค้าที่ทางพม่าห้ามนำเข้า ดังนั้นการส่งออกส่วนใหญ่จะส่งออกผ่านจุดผ่อนปรนชั่วคราวในสัดส่วนร้อยละ 70 การส่งมอบสินค้าโดยทั่วไปจะส่งมอบบริเวณชายแดนไทย เพื่อลดความเสี่ยงในการขนส่งสินค้าในพม่า โดยปกติแล้วหลังจากผู้ส่งออกไทยส่งมอบสินค้าเรียบร้อยแล้ว ผู้นำเข้าพม่าจะเป็นผู้รับภาระด้านการประกันภัยและค่าขนส่งในพม่าเอง สินค้าส่วนใหญ่จะถูกขนส่งโดยรถบรรทุกขนาดเล็ก และเปลี่ยนถ่ายสินค้าที่เมืองเมียวดี ภาระการขนส่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การขนส่งจากบริษัท/ โรงงานผลิตจนถึงชายแดนไทยส่วนใหญ่พ่อค้าชายแดนฝั่งไทยหรือบริษัทผู้ผลิตเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนการขนส่งจากชายแดนไทยไปยังจุดหมายปลายทางในพม่า พ่อค้าพม่าเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่พ่อค้าไทยรับภาระในการขนส่งเข้าไปในฝั่งพม่า โดยปกติวิธีการขนส่งสินค้าที่ทางการพม่าห้ามนำเข้าจะขนส่งผ่านคนกลางที่ทำหน้าที่ขนส่งสินค้าโดยเฉพาะทั้งนี้ผู้บริการขนส่งในพม่าสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ชนกลุ่มน้อยกะเหรี่ยง DKBA การใช้บริการขนส่งจากกลุ่มนี้ค่อนข้างปลอดภัย แต่มีค่าใช้จ่ายสูง ส่วนกลุ่มที่สอง ได้แก่คนพม่าเชื้อชาติอิสลาม และกลุ่มสุดท้ายเป็นคนพม่าเชื้อสายจีน อย่างไรก็ตามการขนส่งสินค้าจากชายแดนพม่าเข้าไปเมืองเมียวดี

จนถึงเมืองอย่างกรุงเทพฯ ยังไม่มีมาตรฐานการขนส่งและไม่มีความแน่นอน รวมทั้งต้นทุนการขนส่งสูง เนื่องจากหากเป็นการลักลอบส่งสินค้า และต้องขนส่งผ่านพื้นที่ของชนกลุ่มน้อย นอกจากนี้ความยากง่ายในการขนส่งแปรผันตามสถานการณ์เมืองภายในพม่า

5. กฎระเบียบทางการค้าของประเทศไทย

5.1 สินค้าเกษตร

5.1.1 การนำเข้าภายใต้กรอบ ACMECS โครงการ Contract Farming ตามแนวชายแดนจังหวัดตาก ไม่สามารถนำเข้าผลผลิตได้ตามเป้าหมาย ถึงแม้มาตรการช่วยเหลือทางภาครัฐจะยกเว้นภาษีการนำเข้าตามโครงการ แต่ทางปฏิบัติในการขนส่งสินค้าเข้ามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งต่างมีกฎระเบียบการนำเข้าในราชอาณาจักรที่ต้องรักษาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และมีข้อจำกัดความ ในแนวปฏิบัติมา ทำให้มีผู้ประกอบการรายย่อยที่ไม่มีความชำนาญด้านการทำพิธีการต่างๆ ไม่สามารถนำสินค้าเข้าได้ตามเป้าหมาย

5.1.2 การนำเข้าภายใต้ AISP การที่กระทรวงการคลัง กำหนดให้ผู้ที่จะใช้สิทธิประโยชน์ยกเว้นอากรตามเงื่อนไข ในฐานะสมาชิกเอเซียใหม่ (AISP) ต้องมีใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Form AISP) จากสหภาพพม่าแสดงในฐานะผ่านพิธีการศุลกากร ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่ค้าขายกับชนกลุ่มน้อยเป็นหลัก ทำให้ไม่สามารถหาใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้านี้ได้ จึงต้องเสียภาษี หรือลักลอบนำเข้า

5.2 ไม้และสิ่งประดิษฐ์ที่ทำด้วยไม้

ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การนำเข้าไม้และไม้แปรรูปรวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ เข้ามาในราชอาณาจักรตามแนวชายแดนแนวจังหวัดตากและจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2548 ซึ่งตามประกาศดังกล่าวมีหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวกับการนำเข้าหลายฝ่าย โดยแต่ละหน่วยต่างมีการใช้กฎระเบียบหรือ กฎหมายของกระทรวง/กรม รองรับอย่างเคร่งครัด สร้างความยุ่งยากในการปฏิบัติกับผู้ประกอบการนำเข้าไม้และสิ่งประดิษฐ์ดังกล่าว ดำเนินการในรูปคณะทำงานระดับจังหวัด/อำเภอถึง 6 หน่วยงาน การดำเนินงานไม่สามารถเบ็ดเสร็จในระยะเวลาสั้น จึงเป็นข้อกีดในการส่งเสริมการค้าชายแดนประการหนึ่ง

ภาคผนวก ข
รายชื่อสินค้าควบคุมนำเข้า-ส่งออก
ประกาศกระทรวงพาณิชย์ สหภาพพม่า
ฉบับที่ 5/98
วันที่ 20 มีนาคม 1998

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 3(1) ของพระราชบัญญัติควบคุมการนำเข้าและส่งออก (ชั่วคราว) ปี 1947 กระทรวงพาณิชย์แห่งรัฐบาลสหภาพพม่าประกาศห้ามนำเข้าสินค้า ประกาศชนิดสินค้าที่ห้ามนำเข้า

1. ผู้ที่ได้จดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า-ส่งออก กลุ่มสหกรณ์ ซึ่งนำเข้าสินค้าในรูปของการค้าปกติ (Normal Trade) ทางทะเล หรือผ่านทางชายแดน ห้ามมิให้นำเข้าสินค้าที่ระบุนับจากวันที่ออกประกาศ ดังนี้

- 1) ผงชูรส
- 2) เครื่องดื่ม (Soft drink)
- 3) ขนมปังกรอบ (Biscuits)
- 4) อาหาร-ผลไม้กระป๋อง
- 5) เส้นหมี่-บะหมี่สำเร็จรูป
- 6) เบียร์
- 7) เหล้า-เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 8) บุหรี่
- 9) ผลไม้สด
- 10) สินค้าต้องห้ามอื่นๆ ที่มีกฎหมายปัจจุบันห้ามนำเข้า

2. สินค้าที่ประกาศห้ามนำเข้า จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ขึ้นกับสถานการณ์ความต้องการของตลาดภายในประเทศ

ลงนามโดย พลตรี จอ ตัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รัฐบาลสหภาพพม่า

ประกาศกระทรวงพาณิชย์ สหภาพพม่า

ฉบับที่ 6/98

วันที่ 22 มีนาคม 1998

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 3(1) ของพระราชบัญญัติควบคุมการนำเข้าและส่งออก (ชั่วคราว) ปี 1947 กระทรวงพาณิชย์แห่งรัฐบาลสหภาพพม่าประกาศห้ามส่งออกสินค้า ประกาศสินค้าชนิดที่ห้ามส่งออก

1. ผู้ที่ได้จดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า-ส่งออก กลุ่มสหกรณ์ ซึ่งนำเข้าสินค้าในรูปของการค้าปกติ(Normal Trade) ทางทะเล หรือผ่านทางชายแดน ห้ามมิให้ส่งออกสินค้าที่ระบุ นับจากวันที่ออกประกาศดังนี้

1.1 รายการสินค้าห้ามส่งออกในรูปการค้าปกติทางทะเลผลิตผลเกษตรกรรม

1 ข้าว ปลายข้าว แป้งข้าวเจ้า 2 น้ำตาลทราย 3 น้ำตาลทรายดิบ

4 ถั่วลิสง น้ำมันถั่วลิสง 5 เมล็ดงา น้ำมันงา 6 กากถั่วลิสง

7 ถั่ว Gram 8 น้ำมันปิโตรเลียม 9 อัญมณี

10 ทองคำ 11 หยก 12 ไข่มุก

13 เพชร 14 ตะกั่ว 15 ดีบุก

16 ทังสแตน 17 วุลแฟรม 18 เงิน

19 ทองแดง 20 สังกะสี 21 ถ่านหิน

22 โลหะอื่นๆ 23 งาม้าง 24 หนังและเขาสัตว์

25 วัว ควาย ช้าง ม้า/ สัตวหายาก 26 เปลือกกุ้ง (ผง) 27 กระจุน

28 วัตถุโบราณอาวุธ และเครื่อง 29 ยางพารา 30 ฝ้าย

1.2 รายการสินค้าห้ามส่งออกในรูปการค้าปกติผ่านทางชายแดนผลิตผลเกษตรกรรม

1 ข้าวปลายข้าว แป้งข้าวเจ้า 2 น้ำตาลทราย 3 น้ำตาลทรายดิบ

4 ถั่วลิสง น้ำมันถั่วลิสง 5 เมล็ดงา น้ำมันงา 6 กากถั่วลิสง

7 ถั่ว Gram 8 ไม้สัก 9 น้ำมันปิโตรเลียม

10 อัญมณี 11 ทองคำ 12 หยก

13 ไข่มุก 14 เพชร 15 ตะกั่ว

16 ดีบุก 17 ทังสแตน 18 วุลแฟรม

19 เงิน 20 ทองแดง 21 สังกะสี

22 ถ่านหิน 23 โลหะอื่นๆ 24 งาม้าง

- 25 ฝ้าย   26 หนังสือและเขาสัตว์   27 เปลือกกุ้ง (ผง)
28 อาวุธ และเครื่องกระสุน   29 วัตถุโบราณ   30 ยางพารา
31 วัว ควาย ช้าง ม้า / สัตว์หายาก

2.สินค้าที่ประกาศห้ามส่งออก จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ขึ้นกับสถานการณ์
ความต้องการของตลาดภายในประเทศ

- 3.ประกาศของกระทรวงพาณิชย์ ดังต่อไปนี้ ถูกยกเลิกโดยประกาศฉบับนี้
- 3.1. ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 20/92 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 1992
  - 3.2. ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 3/93 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 1993

ลงนามโดย พลตรี จอ ตัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐบาลสหภาพพม่า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม(ชุดที่ 1)

(สำหรับผู้ประกอบการค้าชายแดนหรือตัวแทนทางการค้า)

เรื่อง การวิเคราะห์การค้าชายแดน และธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราใน อำเภอแม่สอด จังหวัดตากAn Analysis of Border Trade and Authorized Money Changer Business
in Maesot District, Tak Provinceคำชี้แจง

เอกสารชุดนี้เป็นแบบสอบถามการค้นคว้าแบบอิสระ ระดับปริญญาโท สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อศึกษาในเรื่องพฤติกรรมการค้าและการชำระเงินที่มีความสัมพันธ์ต่อธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในด้านการค้า และการชำระเงินของผู้ประกอบการค้าชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านให้ข้อมูลและความเห็นที่ปรากฏอยู่ในคำถามของแบบสอบถามนี้ คำถามในครั้งนี้จะถูกนำไปวิเคราะห์ในเชิงวิชาการไม่แสดงรายละเอียดเป็นรายบุคคลและไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด จึงขอความกรุณาท่านให้ข้อมูลตามความเห็นที่เห็นจริงผู้ค้นคว้าขอขอบคุณท่านที่ให้ข้อมูลมา ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

นางสาวสุกิสรา + โกอินตะ

นักศึกษาปริญญาโท(รหัส 491632012)

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

[.....] ชาย

[.....] หญิง

2. อายุ

[.....] 20-30 ปี

[.....] 31-40 ปี

[.....] 41-50 ปี

[.....] 51-60 ปี

[.....] มากกว่า 60 ปี

3. ระดับการศึกษา

[.....] น้อยกว่าประถมศึกษา

[.....] ประถมศึกษา

[.....] มัธยมศึกษา

[.....] ประกาศนียบัตร(ปวช.)

[.....] อนุปริญญา(ปวส.)

[.....] ปริญญาตรี

[.....] สูงกว่าปริญญาตรี

4. รายได้ของท่านเฉลี่ยต่อเดือน

- [.....] ไม่เกิน 10.000 บาท   [.....] 10.001-30.000 บาท
 [.....] 30.001-50.000 บาท   [.....] 50.001-100.000 บาท
 [.....] 100.001-500.000 บาท   [.....] 500.001-1,000.000 บาท
 [.....] มากกว่า 1,000.000 บาท

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะของการประกอบธุรกิจการค้าชายแดน

1. ประเภทของธุรกิจ

- [.....] ธุรกิจการนำเข้า   [.....] ธุรกิจการส่งออก
 [.....] ธุรกิจการนำเข้าและส่งออก   [.....] ตัวแทน/นายหน้า
 [.....] อื่นๆ.....

2. ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ ..... ปี

3. ประเภท ชนิด ลักษณะของสินค้า หรือธุรกิจ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] สินค้าประเภทพืชผลการเกษตร
 [.....] สินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า
 [.....] สินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่ม/สิ่งทอ
 [.....] สินค้าประเภทเครื่องบริโภค
 [.....] ตัวแทน/นายหน้า
 [.....] อื่นๆ.....

4. รายได้ของกิจการเฉลี่ยต่อเดือน

- [.....] ไม่เกิน 10.000 บาท   [.....] 10.001-30.000 บาท
 [.....] 30.001-50.000 บาท   [.....] 50.001-100.000 บาท
 [.....] 100.001-500.000 บาท   [.....] 500.001-1,000.000 บาท
 [.....] มากกว่า 1,000.000 บาท

5. สัดส่วนการค้าระหว่างรายได้จากการขายส่งออกและรายได้จากการนำเข้า

เปรียบเทียบกับรายได้ทั้งหมด

- [.....] น้อยกว่าอัตราร้อยละ 50   [.....] อัตราร้อยละ 50   [.....] อัตราร้อยละ 70
 [.....] อัตราร้อยละ 80   [.....] อัตราร้อยละ 90   [.....] อัตราร้อยละ 100

6. คู่ค้าที่สำคัญเป็นชาว

คู่ค้าเป็นชาว	มากกว่า ร้อยละ 50	ร้อยละ 50	มากกว่า ร้อยละ 10 แต่ไม่เกิน ร้อยละ 50	ร้อยละ 10	น้อยกว่า ร้อยละ 10
ไทย					
พม่า					
ไทใหญ่					
อื่นๆ(ระบุ)					

7. จำนวนคู่ค้าที่สำคัญเป็นจำนวน .....

8. รูปแบบการติดต่อทางธุรกิจกับคู่ค้า(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] ติดต่อกันโดยใช้สัมพันธส่วนตัว [.....] ติดต่อผ่านตัวแทน

[.....] ติดต่อกันในรูปแบบของธุรกิจทั่วไป [.....] อื่นๆ.....

9. ช่องทางการประกอบธุรกิจผ่านทางอำเภอใด(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] อำเภอแม่สอด [.....] อำเภอแม่ระมาด [.....] อำเภอท่าสองยาง

[.....] อำเภอพบพระ [.....] อำเภออุ้มผาง

10. ช่องทางการนำเข้าและส่งออกสินค้าผ่านจุดผ่านแดนประเภท(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] จุดผ่านแดนถาวร [.....] จุดผ่านแดนชั่วคราว

[.....] จุดผ่อนปรน [.....] อื่นๆ

11. รูปแบบของการรับชำระเงินค่าสินค้าจากลูกค้า(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] ผ่านสถาบันการเงิน [.....] ผ่านตัวแทนหักบัญชี

[.....] หักบัญชีระหว่างลูกค้า [.....] ผ่านระบบโพยก๊วน

[.....] เงินสด [.....] อื่นๆ.....

12. ระยะเวลาของการรับชำระเงินค่าสินค้าจากลูกค้าโดยส่วนใหญ่

[.....] มากกว่า 2 สัปดาห์ [.....] มาก 1 สัปดาห์แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์

[.....] มากกว่า 3 วันแต่ไม่เกิน 7 วัน [.....] ภายใน 3 วัน

[.....] รับชำระเป็นเงินสดทันที [.....] อื่นๆ.....

13. สกุลเงินที่ใช้ในการรับชำระค่าสินค้าจากลูกค้า(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] สกุลเงินดอลลาร์ [.....] สกุลเงินบาท

[.....] สกุลเงินจี้ต [.....] อื่นๆ.....

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนและการชำระเงิน

1. ด้านรูปแบบหรือลักษณะทางการค้าท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้แก่(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] การปิดจุดผ่านแดน

[.....] การแข่งขันในตลาดมากขึ้น

[.....] ข้อจำกัดการนำเข้า/ส่งออกของสินค้า

[.....] ความไม่สะดวกด้านขั้นตอน/กฎระเบียบของประเทศคู่ค้า

[.....] อำนาจซื้อของประชาชนบริเวณชายแดนต่ำ

[.....] ค่าใช้จ่ายนอกระบบมากเกินไป

[.....] อื่นๆ.....

2 ด้านการติดต่อ โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งและการสื่อสาร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] การคมนาคมไม่สะดวก

[.....] การเก็บค่าธรรมเนียมค่าผ่านแดนทำให้ต้นทุนสูงขึ้น

[.....] ระบบการชำระเงินยังไม่สะดวกมีปัญหาด้านอัตราแลกเปลี่ยน

[.....] การติดต่อสื่อสารระหว่างคู่ค้าไม่สะดวก

[.....] ความยากลำบากของภาษาในการติดต่อกับลูกค้า

[.....] ความมั่นคงตามแนวชายแดน

[.....] ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ

[.....] อื่นๆ.....

3. ด้านมาตรการภาครัฐ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] นโยบายและระเบียบปฏิบัติการค้าในการนำเข้า/ส่งออกในแต่ละแห่งของประเทศเพื่อนบ้านไม่มีความแน่นอน ทำให้เกิดความยุ่งยาก ค่าใช้จ่ายสูง

[.....] การขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

[.....] ความยุ่งยากในการขอใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออกของสินค้าบางประเภท

[.....] ความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ

[...] ขาดการประชาสัมพันธ์ถึงอำนาจหน้าที่ภาครัฐ
 [...] การบริการจัดเก็บ/คืนภาษีไม่รัดกุมมีความล่าช้ายุ่งยากสิ้นเปลือง
 ค่าใช้จ่าย

[...] กฎหมายหรือนโยบายภาครัฐที่ไม่ชัดเจน

[.. .] การกีดกันทางการค้า เช่น ในด้านกฎหมายหรือนโยบายการนำเข้า/
 ส่งออก บริเวณชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ห้ามส่งออก
 สินค้า 31 รายการ ห้ามนำเข้าสินค้า 27 รายการ

[...] กฎหมายฟอกเงินของ ปปง.

[...] อื่นๆ.....

4 ปัญหาและอุปสรรคของการชำระราคาที่เกิดขึ้นในพื้นที่(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] นโยบายและระเบียบปฏิบัติภาครัฐที่ไม่ชัดเจน

[.....] การขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

[.....] ความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลเงินจัสต์

[.....] ความไม่สมดุลของปริมาณเงิน เช่น ความไม่สมดุล
 ระหว่างความต้องการใช้เงินจัสต์กับปริมาณของเงินจัสต์ที่มีอยู่ในตลาด

[.....] ไม่มีธนาคารพาณิชย์หรือสาขาธนาคารพาณิชย์ในประเทศพม่า

[.....] ไม่ยอมรับเงินสกุลเงินบาทของคู่ค้า

[.....] ธนาคารพาณิชย์ไทย

[.....] สาขาธนาคารพาณิชย์ของไทยมีจำนวนน้อย

[.....] ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญในด้านการชำระเงิน
 การค้าระหว่างประเทศ เช่น การชำระเงินในระบบ L/C

[.....] ไม่สามารถทำธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศได้

[.....] มีข้อจำกัดในการทำธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศไทย

[.....] ไม่รับแลกเปลี่ยนเงินสกุลเงินจัสต์

[.....] อื่นๆ.....

5. ท่านคิดว่าปัจจัยและสาเหตุต่างๆที่เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการค้าชายแดนและการชำระเงินที่ไม่ผ่านพิธีการศุลกากรหรือการลักลอบนำเข้า-ส่งออกสินค้า

ปัจจัย/สาเหตุ	มาก	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย
	ที่สุด				ที่สุด
สภาพของภูมิประเทศที่เอื้ออำนวย					
ปัญหาทางด้านความมั่นคงและการปิดจุดผ่านแดน					
ราคาสินค้าประเภทหรือชนิดเดียวกันที่ต่ำกว่าภายในประเทศ					
อัตราภาษีอากรนำเข้าที่สูงและการประเมินราคาสินค้าที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณค่าภาษีอากรสูงเกินราคา					
ระเบียบขั้นตอนในการจัดทำพิธีการทางศุลกากรเพื่อการนำเข้า-ส่งออก ยุ่งยาก ซับซ้อน ไม่ชัดเจน					
ปัญหาด้านการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีเงินได้ของผลการประกอบการ					
อัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอในการให้บริการ					
กลุ่มผู้ค้าเป็นผู้มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ที่มีผลประโยชน์					
ข้อจำกัดเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือใบรับรองในการนำเข้าสินค้าและการลักลอบลิขสิทธิ์					
ทัศนคติ และค่านิยมของผู้บริโภค					
ทางด้านกฎหมายหรือนโยบายระหว่างประเทศไม่เอื้ออำนวยความสะดวก/ไม่ชัดเจน					
ผลประโยชน์คุ้มค่ากับความเสี่ยง					

6. ท่านคิดว่าแนวโน้มการค้าชายแดนและการชำระเงินที่ไม่ผ่านพิธีการศุลกากรหรือการลักลอบนำเข้า-ส่งออกสินค้า ในอนาคตเป็นอย่างไร

[.....] ลดลง   [.....] เท่าเดิม   [.....] เพิ่มขึ้น

ส่วนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับมาตรการของภาครัฐและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กับระบบการค้าชายแดนและการชำระเงิน

1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและโครงการของภาครัฐ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ระบบการขนส่งสินค้า ระบบรถไฟ การปรับปรุงระบบการใช้แรงงานต่างด้าว โครงการการปรับปรุงกระบวนการผ่านแดนเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว การศึกษาความเป็นไปได้ในโครงการนิคมอุตสาหกรรมฯลฯ มากน้อยเพียงใด

[.....] ไม่ทราบเลย

[.....] ทราบแต่ไม่เข้าใจในรายละเอียด

[.....] ทราบอย่างละเอียดจากการติดตามข่าวสารทั่วไป

[.....] ทราบอย่างละเอียดเนื่องจากมีส่วนร่วมในการทำโครงการหรือเป็นผู้ให้ข้อมูล

2. มาตรการหรือนโยบายต่างๆ ของภาครัฐดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลต่อการค้าชายแดนในพื้นที่ มากน้อยเพียงใด

[ ] น้อย [ ] ปานกลาง [ ] มาก [ ] มากที่สุด

3. ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าชายแดนโดยรวมมีความรู้ความสามารถและมีอัตรากำลังเพียงพอหรือไม่ ที่จะรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในพื้นที่

[ ] มีความรู้ความสามารถแต่อัตรากำลังไม่เพียงพอ

[ ] มีความรู้ความสามารถและอัตรากำลังเพียงพอแล้ว

[ ] ไม่มีความรู้ความสามารถแต่อัตรากำลังไม่เพียงพอ

[ ] ไม่มีความรู้ความสามารถและอัตรากำลังเพียงพอแล้ว

4. ท่านทราบถึงการปรับปรุงระบบการทำงานของภาครัฐที่นำเทคโนโลยีเช่น ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์(E-paperless) มาใช้, การจัดระดับผู้นำเข้าและส่งออก, การขึ้นทะเบียนผู้ส่งออก, การปรับระบบการทำงานเป็นบริการแบบเบ็ดเสร็จ(ONE STOP SERVICE) หรือไม่อย่างไร

[ ] ไม่ทราบและไม่รู้จักระบบเลย [ ] ทราบแต่ยังไม่เข้าใจในระบบ

[ ] ทราบและเข้าใจในระบบพอสมควร [ ] ทราบและเข้าใจในระบบเป็นอย่างดี

5. ท่านคิดว่าการค้าชายแดนในพื้นที่นี้มีความพร้อมหรือต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัวมากน้อยเพียงใดเพื่อยกระดับการค้าเป็นมาตรฐานสากลของการค้าระหว่างประเทศ

[ ] พร้อมแล้ว [ ] ภายใน 1 ปี [ ] ภายใน 2 – 3 ปี [ ] มากกว่า 3 ปีขึ้นไป

แบบสอบถาม(ชุดที่ 2)

(สำหรับผู้ประกอบการที่ได้ยื่นคำร้องขอประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาต)

เรื่อง การวิเคราะห์การค้าชายแดน และธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราใน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
An Analysis of Border Trade and Authorized Money Changer Business
in Maesot District, Tak Province

คำชี้แจง

เอกสารชุดนี้เป็นแบบสอบถามการค้นคว้าแบบอิสระ ระดับปริญญาโท สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อศึกษาในเรื่องพฤติกรรมการค้าและการชำระเงินที่มีความสัมพันธ์ต่อธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในด้านการค้า และการชำระเงินของผู้ประกอบการค้าชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ดังนั้นจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านให้ข้อมูลและความเห็นที่ปรากฏอยู่ในคำถามของแบบสอบถามนี้ คำถามในครั้งนี้จะถูกนำไปวิเคราะห์ในเชิงวิชาการไม่แสดงรายละเอียดเป็นรายบุคคลและไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด จึงใคร่ขอความกรุณาท่านให้ข้อมูลตามความเห็นที่เห็นจริงผู้ค้นคว้าขอขอบคุณท่านที่ให้ข้อมูลมา ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

นางสาวศุภิสรา โกอินตะ

นักศึกษาปริญญาโท(รหัส 491632012)

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

[.....] ชาย

[.....] หญิง

2. อายุ

[.....] 20-30 ปี

[.....] 31-40 ปี

[.....] 41-50 ปี

[.....] 51-60 ปี

[.....] มากกว่า 60 ปี

3. ระดับการศึกษา

[.....] น้อยกว่าประถมศึกษา

[.....] ประถมศึกษา

[.....] มัธยมศึกษา

[.....] ประกาศนียบัตร(ปวช.)

[.....] อนุปริญญา(ปวส.)

[.....] ปริญญาตรี

[.....] สูงกว่าปริญญาตรี

4. รายได้ของท่านเฉลี่ยต่อเดือน

- [.....] ไม่เกิน 10.000 บาท   [.....] 10.001-30.000 บาท
 [.....] 30.001-50.000 บาท   [.....] 50.001-100.000 บาท
 [.....] 100.001-500.000 บาท   [.....] 500.001-1,000.000 บาท
 [.....] มากกว่า 1,000.000 บาท

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะของการประกอบธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตรา

1. ประเภทของธุรกิจ

- [.....] ธุรกิจการรับซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนเงินตรา
 [.....] ธุรกิจการรับซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนเงินตรา และธุรกิจการส่งออก
 [.....] ธุรกิจการรับซื้อ-ขายแลกเปลี่ยนเงินตรา ธุรกิจการนำเข้า
 [.....] ธุรกิจการรับซื้อ-ขายแลกเปลี่ยนเงินตรา ธุรกิจการนำเข้า-ส่งออก
 [.....] ธุรกิจการรับซื้อ-ขายแลกเปลี่ยนเงินตรา ธุรกิจการ ตัวแทน/นายหน้า
 [.....] ธุรกิจการรับซื้อ-ขายแลกเปลี่ยนเงินตราและอื่นๆ.....

2. ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ ..... ปี

3. ประเภท ชนิด ลักษณะของสินค้า หรือธุรกิจ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] สินค้าประเภทพืชผลทางการเกษตร
 [.....] สินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า
 [.....] สินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่ม/สิ่งทอ
 [.....] สินค้าประเภทเครื่องบริโภค
 [.....] ตัวแทน/นายหน้า
 [.....] อื่นๆ.....

4. รายได้ของกิจการเฉลี่ยต่อเดือน

- [.....] ไม่เกิน 10.000 บาท   [.....] 10.001-30.000 บาท
 [.....] 30.001-50.000 บาท   [.....] 50.001-100.000 บาท
 [.....] 100.001-500.000 บาท   [.....] 500.001-1,000.000 บาท
 [.....] มากกว่า 1,000.000 บาท

5. รายได้ของกิจการรับซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนเงินตราเฉลี่ยต่อเดือน

[.....] ไม่เกิน 10.000 บาท [.....] 10.001-30.000 บาท

[.....] 30.001-50.000 บาท [.....] 50.001-100.000 บาท

[.....] 100.001-500.000 บาท [.....] 500.001-1,000.000 บาท

[.....] มากกว่า 1,000.000 บาท

6. สัดส่วนธุรกิจการรับซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนเงินตราเปรียบเทียบกับรายได้ทั้งหมด

[.....] น้อยกว่าอัตราร้อยละ 50 [.....] อัตราร้อยละ 50 [.....] อัตราร้อยละ 70

[.....] อัตราร้อยละ 80 [.....] อัตราร้อยละ 90 [.....] อัตราร้อยละ 100

7. คู่ค้าที่สำคัญเป็นชาว

คู่ค้าเป็นชาว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ไทย					
พม่า					
ไทใหญ่					
อื่นๆ(ระบุ)					

8. จำนวนคู่ค้าที่สำคัญเป็นจำนวน .....

9. ระยะเวลาของการถือครองเงินสกุลเงินจัต

[.....] มากกว่า 2 สัปดาห์

[.....] มาก 1 สัปดาห์แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์

[.....] มากกว่า 3 วันแต่ไม่เกิน 7 วัน

[.....] ภายใน 3 วัน

[.....] ขายภายในวันเดียวกันกับวันที่ซื้อ โดยมีได้ดำเนินการขายเงินจัตไว้ล่วงหน้า

[.....] ดำเนินการติดต่อขายเงินจัตไว้ล่วงหน้าแล้วจึงทำการรับซื้อ

[.....] อื่นๆ.....

10. รูปแบบการติดต่อทางธุรกิจกับคู่ค้า(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] ติดต่อกันโดยใช้สัมพันธ์ส่วนตัว [.....] ติดต่อผ่านตัวแทน

[.....] ติดต่อกันในรูปแบบของธุรกิจทั่วไป [.....] อื่นๆ.....

11. รูปแบบของการรับชำระเงินจากลูกค้า(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] ผ่านสถาบันการเงิน
- [.....] ผ่านตัวแทนการค้า
- [.....] หักบัญชีระหว่างลูกค้า
- [.....] ผ่านระบบโพยก๊วน
- [.....] เงินสด
- [.....] อื่นๆ.....

12. สกุลเงินที่ใช้ในการรับชำระค่าสินค้าจากลูกค้า(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] สกุลเงินดอลลาร์
- [.....] สกุลเงินบาท
- [.....] สกุลเงินจี้ต
- [.....] อื่นๆ.....

13. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตรา

- [.....] การจัดทำรายงานตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด
- [.....] การเก็บรักษาเงินสด
- [.....] ความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลเงินจี้ต
- [.....] การดำเนินงานเมื่อได้รับอนุญาตยุ่งยากซับซ้อน เช่น ต้องติดป้ายไว้หน้าป้ายไว้หน้าสำนักงานให้ชัดเจน ติดใบอนุญาตที่ได้รับในที่เปิดเผยเห็นง่าย ติดตั้งป้ายแสดงอัตรารับซื้อและขายธนบัตรต่างประเทศ หรือเช็คเดินทาง โดยแสดงอัตราประจำวันที่ซื้อขายจริงในที่เปิดเผยเห็นง่าย
- [.....] คู่แข่งทางการค้า
- [.....] อื่นๆ.....

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนและการชำระเงิน

1. ด้านรูปแบบหรือลักษณะทางการค้าท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้แก่(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] การปิดจุดผ่านแดน
- [.....] การแข่งขันในตลาดมากขึ้น
- [.....] ข้อจำกัดการนำเข้า/ส่งออกของสินค้า
- [.....] ความไม่สะดวกด้านขั้นตอน/กฎระเบียบของประเทศคู่ค้า
- [.....] อำนาจซื้อของประชาชนบริเวณชายแดนต่ำ
- [.....] ค่าใช้จ่ายนอกระบบมากเกินไป
- [.....] อื่นๆ.....

2 ด้านการติดต่อโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งและการสื่อสาร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] การคมนาคมไม่สะดวก
- [.....] การเก็บค่าธรรมเนียมค่าผ่านแดนทำให้ต้นทุนสูงขึ้น
- [.....] ระบบการชำระเงินยังไม่สะดวกมีปัญหาด้านอัตราแลกเปลี่ยน
- [.....] การติดต่อสื่อสารระหว่างคู่ค้าไม่สะดวก
- [.....] ความยากลำบากของภาษาในการติดต่อกับลูกค้า
- [.....] ความมั่นคงตามแนวชายแดน
- [.....] ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ
- [.....] อื่นๆ.....

3 ด้านมาตรการภาครัฐ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] นโยบายและระเบียบปฏิบัติการค้าในการนำเข้า/ส่งออกในแต่ละแห่งของประเทศเพื่อนบ้านไม่มีความแน่นอน ทำให้เกิดความยุ่งยากล่าช้า เสียค่าใช้จ่ายสูง
- [.....] การขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
- [.....] ความยุ่งยากในการขอใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออกของสินค้าบางประเภท
- [.....] ความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ
- [.....] ขาดการประชาสัมพันธ์ถึงอำนาจหน้าที่ภาครัฐ
- [.....] การบริการจัดเก็บ/คืนภาษีไม่รัดกุมมีความล่าช้ายุ่งยากสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย
- [.....] กฎหมายหรือนโยบายภาครัฐที่ไม่ชัดเจน
- [.....] การกีดกันทางการค้า เช่น ในด้านกฎหมายหรือนโยบายการนำเข้า/ส่งออก บริเวณชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ห้ามส่งออกสินค้า 31 รายการ ห้ามนำเข้าสินค้า 27 รายการ
- [.....] กฎหมายฟอกเงินของ ปปง.
- [.....] อื่นๆ.....

4 ปัญหาและอุปสรรคของการชำระราคาที่เกิดขึ้นในพื้นที่(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] นโยบายและระเบียบปฏิบัติภาครัฐที่ไม่ชัดเจน
- [.....] การขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
- [.....] ความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลเงินจัสต์
- [.....] ความไม่สมดุลของปริมาณเงิน เช่น ความไม่สมดุลระหว่างความต้องการใช้เงินจัสต์กับปริมาณของเงินจัสต์ที่มีอยู่ในตลาด
- [.....] ไม่มีธนาคารพาณิชย์หรือสาขาธนาคารพาณิชย์ในประเทศพม่า
- [.....] ไม่ยอมรับเงินสกุลเงินบาทของคู่ค้า
- [.....] ธนาคารพาณิชย์ไทย
- [.....] สาขาธนาคารพาณิชย์ของไทยมีจำนวนน้อย
- [.....] ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญในด้านการชำระเงินการค้าระหว่างประเทศ เช่น การชำระเงินในระบบ L/C
- [.....] ไม่สามารถทำธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศได้
- [.....] มีข้อจำกัดในการทำธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศไทย
- [.....] ไม่รับแลกเปลี่ยนเงินสกุลเงินจัสต์
- [.....] อื่นๆ.....

5. ท่านคิดว่าปัจจัยและสาเหตุต่างๆที่เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการค้าชายแดนและการชำระเงินที่ไม่ผ่านพิธีการศุลกากรหรือการลักลอบนำเข้า-ส่งออกสินค้า

ปัจจัย/สาเหตุ	มาก	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย
	ที่สุด				ที่สุด
สภาพของภูมิประเทศที่เอื้ออำนวย					
ปัญหาทางด้านความมั่นคงและการปิดจุดผ่านแดน					
ราคาสินค้าประเภทหรือชนิดเดียวกันที่ต่ำกว่าภายในประเทศ					
อัตราภาษีอากรนำเข้าที่สูงและการประเมินราคาสินค้าที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณค่าภาษีอากรสูงเกินราคา					
ระเบียบขั้นตอนในการจัดทำพิธีการทางศุลกากรเพื่อการนำเข้า-ส่งออก ยุ่งยาก ซับซ้อน ไม่ชัดเจน					
ปัญหาด้านการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีเงินได้					

ของผลการประกอบการ					
อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอในการให้บริการ					
กลุ่มผู้ค้าเป็นผู้มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ที่มีผลประโยชน์					
ข้อจำกัดเกี่ยวกับใบใบอนุญาตหรือใบรับรองในการนำเข้าสินค้าและการลักลอบลิดสิทธิ์					
ทัศนคติ และค่านิยมของผู้บริโภค					
ทางด้านกฎหมายหรือนโยบายระหว่างประเทศไม่เอื้ออำนวยความสะดวก/ไม่ชัดเจน					
ผลประโยชน์คุ้มค่ากับความเสี่ยง					

6. ท่านคิดว่าแนวโน้มการค้าชายแดนและการชำระเงินที่ไม่ผ่านพิธีการศุลกากรหรือการลักลอบนำเข้า-ส่งออกสินค้า ในอนาคตเป็นอย่างไร

[.....] ลดลง   [.....] เท่าเดิม   [.....] เพิ่มขึ้น

ส่วนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับมาตรการของภาครัฐและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กับระบบการค้าชายแดนและการชำระเงิน

1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและโครงการของภาครัฐ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ระบบการขนส่งสินค้า ระบบรถไฟ การปรับปรุงระบบการใช้แรงงานต่างด้าว โครงการการปรับปรุงกระบวนการผ่านแดนเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว การศึกษาความเป็นไปได้ในโครงการนิคมอุตสาหกรรมฯลฯ มากน้อยเพียงใด

[.....] ไม่ทราบเลย

[.....] ทราบแต่ไม่เข้าใจในรายละเอียด

[.....] ทราบอย่างละเอียดจากการติดตามข่าวสารทั่วไป

[.....] ทราบอย่างละเอียดเนื่องจากมีส่วนร่วมในการทำโครงการหรือเป็นผู้ให้ข้อมูล

2. มาตรการหรือนโยบายต่างๆ ของภาครัฐดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลต่อการค้าชายแดนในพื้นที่ มากน้อยเพียงใด

[ ] น้อย

[ ] ปานกลาง

[ ] มาก

[ ] มากที่สุด

3. ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าชายแดนโดยรวมมีความรู้ความสามารถและมีอัตรากำลังเพียงพอหรือไม่ ที่จะรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในพื้นที่

- มีความรู้ความสามารถแต่อัตรากำลังไม่เพียงพอ
 มีความรู้ความสามารถและอัตรากำลังเพียงพอแล้ว
 ไม่มีความรู้ความสามารถแต่อัตรากำลังไม่เพียงพอ
 ไม่มีความรู้ความสามารถและอัตรากำลังเพียงพอแล้ว

4. ท่านทราบถึงการปรับปรุงระบบการทำงานของภาครัฐที่นำเทคโนโลยีเช่น ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์(E-paperless) มาใช้, การจัดระดับผู้นำเข้าและส่งออก, การขึ้นทะเบียนผู้ส่งออก, การปรับระบบการทำงานเป็นการบริการแบบเบ็ดเสร็จ (ONE STOP SERVICE) หรือไม่ อย่างไร

- ไม่ทราบและไม่รู้จักระบบเลย ทราบแต่ยังไม่เข้าใจในระบบ
 ทราบและเข้าใจในระบบพอสมควร ทราบและเข้าใจในระบบเป็นอย่างดี

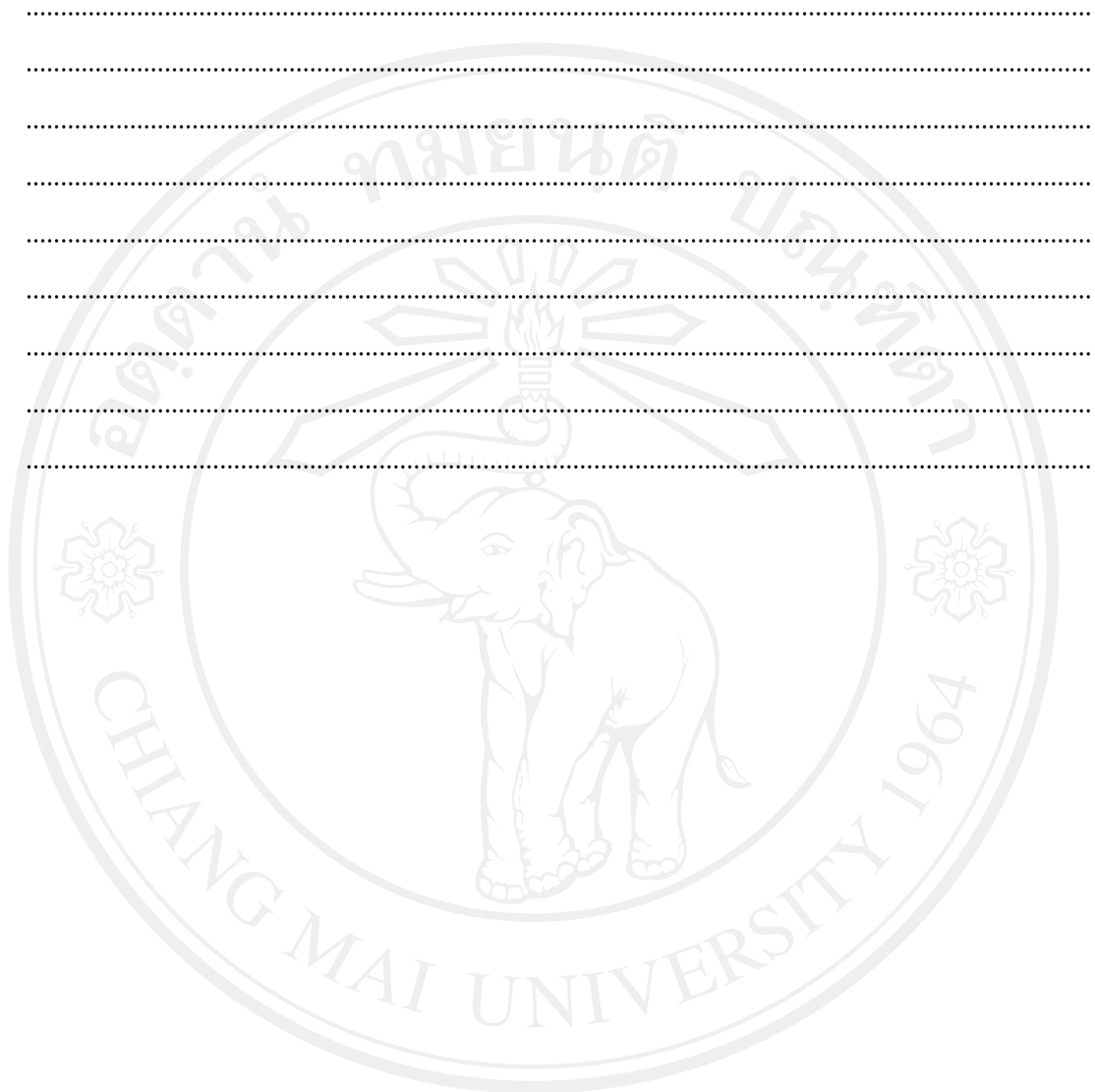
5. ท่านคิดว่าการค้าชายแดนในพื้นที่นี้มีความพร้อมหรือต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัวมากน้อยเพียงใดเพื่อยกระดับการค้าเป็นมาตรฐานสากลของการค้าระหว่างประเทศ

- พร้อมแล้ว ภายใน 1 ปี ภายใน 2 – 3 ปี มากกว่า 3 ปีขึ้นไป

6. ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างเข้มงวดทางด้านกรนำเข้าสินค้าจะส่งผลกระทบต่อระบบการค้าชายแดนและปัจจัยอื่นๆมากน้อยเพียงใด

ปัจจัยของผลกระทบ	ระดับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ผลกระทบต่อมูลค่าการค้าโดยรวม					
2. ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว					
3. ปฏิกริยาต้านลบของประเทศคู่ค้า					
4. ผลกระทบทางด้านความมั่นคง					
5. ผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนเช่น อัตราการจ้างงาน รูปแบบทางการค้า การย้ายฐานการค้า ฯลฯ					

7. ข้อเสนอแนะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ง

โอกาสด้านการลงทุนในสหภาพพม่า

สหภาพพม่าเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติอันได้แก่ ป่าไม้ แหล่งน้ำ แนวเทือกเขา แร่ธาตุ อัญมณี พื้นที่ในการเพาะปลูก แนวชายฝั่งทะเลที่มีความงามและประกอบด้วยทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นประชากรที่มีการศึกษา โดยสหภาพพม่าได้ใช้ระบบเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการตลาดในปี 1988 ซึ่งพัฒนาเป็นเศรษฐกิจแบบตลาดเสรีในเวลาต่อมา อันเป็นจุดเด่นด้านโอกาสการลงทุนในสหภาพพม่า

ที่ดิน สหภาพพม่าเป็นประเทศที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่รวม 676,577 ตารางกิโลเมตร มีพรมแดนติดต่อกับต่างประเทศรวม 5,858 กิโลเมตร โดยทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับบังกลาเทศและอินเดีย ทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดกับจีน และทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับลาวและประเทศไทย สหภาพพม่ามีแนวฝั่งยาว 2,276 กิโลเมตร

ตั้งแต่สหภาพพม่าเริ่มใช้ระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี โดยได้ออกกฎหมายการลงทุนต่างชาติ (The Union of Myanmar Foreign Investment Law : FIL) ซึ่งประเทศด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงรวมทั้งการใช้ทรัพยากรของประเทศอย่างคุ้มค่า นโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของสหภาพพม่าส่วนประกอบของนโยบายการปรับโครงสร้างใหม่และการพัฒนาของสหภาพพม่า โดยมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

1. การจัดสรรทรัพยากรของประเทศบนพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจการตลาด
2. ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนและผู้ประกอบการ และส่งเสริมกิจกรรมของ

ผู้ประกอบการ

3. การดำเนินเศรษฐกิจแบบเปิดเพื่อการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการออกกฎหมายการลงทุนต่างชาติ

1. ส่งเสริมและขยายการส่งออกสินค้า
2. การใช้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้คุ้มค่าซึ่งต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก
3. นำเข้าเทคโนโลยีขั้นสูงจากต่างประเทศ
4. สนับสนุนการลงทุนภาคการผลิตและการให้บริการ
5. สร้าง โอกาสการจ้างงานให้เพิ่มมากขึ้น
6. พัฒนาระบบการปฏิบัติงานที่ประหยัดพลังงาน

7. เน้นการลงทุนที่ก่อให้เกิดการพัฒนาพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาค

รูปแบบขององค์กรธุรกิจ

กฎหมายการลงทุนต่างชาติ ได้อนุญาตให้การลงทุนจากต่างประเทศดำเนินกิจกรรมการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ต่างชาติเป็นเจ้าของกิจการเจ้าของคนเดียว บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วน สหกรณ์ หรือ รับเป็นเจ้าของกิจการเอง การลงทุนรวมทั้งหมดยุคนี้จะต้องร่วมทุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของเงินลงทุนรวม ส่วนการลงทุนในรูปแบบการสร้างบริหารงาน และคอนกรอมสตีทึ (Build, Operate and Transfer – BOT) จะอนุญาตสำหรับแบ่งปันผลผลิต (Production Sharing Contract – PSC) จะอนุญาตสำหรับอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งต้องลงทุนสูง เช่น ด้านพลังงาน

การกำหนดเงินทุนขั้นต่ำในสหภาพพม่า คือ 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับการประกอบกิจการอุตสาหกรรม 300,000 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับการด้านการบริการซึ่งสามารถจดทะเบียนด้วยหลักทรัพย์หรือเงินสด ซึ่งในปัจจุบันระยะเวลาในการลงทุนจะต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการลงทุนของสหภาพพม่าซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบต่อการกฎหมายการลงทุนดังกล่าว

การถือครองที่ดิน ตามกฎหมายการถือครองที่ดินของสหภาพพม่านั้น ชาวต่างชาติหรือบริษัทต่างชาติไม่สามารถ ถือครองที่ดินได้ แต่สามารถเช่าพื้นที่ดำเนินการลงทุนระยะยาวจากรัฐ

กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ได้รับอนุญาต

เพื่อจัดเตรียมคำแนะนำเฉพาะแก่นักลงทุนชาวต่างชาติ จะมีการออกใบอนุญาตที่มีรายชื่อของประเภทกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งนักลงทุนชาวต่างชาติจะได้รับอนุมัติให้ประกอบกิจการได้ ใบอนุญาตดังกล่าว จะครอบคลุมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วยด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ อุตสาหกรรมก่อสร้าง การขนส่งและการสื่อสาร ตลอดจนถึงภาคการค้า สำหรับภาคการผลิตนั้นจะอนุญาตให้แก่การลงทุนของต่างชาติในการผลิตเพื่อ (1) ผลิตภัณฑ์อาหาร (2) สิ่งทอ (3) สินค้าส่วนบุคคล (4) สินค้าในครัวเรือน (5) ผลิตภัณฑ์หนังฟอก (6) อุปกรณ์การขนส่ง (7) วัสดุก่อสร้าง (8) ยี่ห้อกระดาษและกระดาษ (9) สารเคมีและเคมีภัณฑ์รวมทั้งเวชภัณฑ์ (10) เหล็กและเหล็กกล้า และ (11) เครื่องจักรและโรงงาน ใบอนุญาตนี้ได้ครอบคลุมกิจกรรมส่วนมาก ซึ่งยกเว้นกิจการที่ได้ถูกสงวนไว้ภายใต้ The Stateowned Economic Enterprises Law (SEEs Law) อย่างไรก็ตาม หากนักลงทุนชาวต่างชาติสนใจในกิจการที่ไม่ได้ระบุในใบอนุญาตหรือในกิจการที่ไม่ได้ระบุไว้ใน SEEs Law ก็สามารถยื่นเรื่องไปยัง MIC เพื่อแสดงความต้องการ และชี้แจงประโยชน์ที่สหภาพพม่าและนักลงทุนจะได้รับจากกิจการดังกล่าว หาก MIC เห็นชอบกิจการที่ถูกเสนอมานั้น

ว่าเป็นประโยชน์แก่สหภาพพม่าอย่างแท้จริง ทางรัฐบาลจะดำเนินการ เพื่อขอการอนุมัติจากสภาการค้าและคณะรัฐมนตรี

กระบวนการยื่นสมัครเพื่อการลงทุนของต่างชาติ

นักลงทุนจะต้องขอยื่นข้อเสนอในใบคำร้อง พร้อมยื่นเอกสารสำคัญไปยัง MIC ดังนี้

- 1) ยกเว้นและผ่อนผันภาษีรายได้จากผลกำไร ในการนำกลับมาลงทุนภายในหนึ่งปี
- 2) ค่าเสื่อมราคาจะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการฯ
- 3) ธุรกิจส่งออกได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ร้อยละ 50 จากผลกำไรที่ได้จากการส่งออก
- 4) สิทธิในการชำระภาษีเงินได้ในฐานะของผู้ใช้แรงงานต่างชาติและนำไปคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของกิจการได้
- 5) สิทธิในการชำระภาษีเงินได้สำหรับแรงงานชาวต่างชาติในอัตราเดียวกับผู้ปฏิบัติงานสัญชาติสหภาพพม่า
- 6) สิทธิในการหักค่าลดหย่อนภาษีจากค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาสินค้า
- 7) สิทธิในการจัดตั้งบัญชีขาดทุนสะสมนาน 3 ปี ติดต่อกันนับตั้งแต่มีสภาพการขาดทุนเกิดขึ้นในกิจการ
- 8) ยกเว้นหรือลดหย่อนค่าธรรมเนียมศุลกากร รวมทั้งภาษีนำเข้าต่าง ๆ ที่เก็บจากสินค้าทุน (อาทิเครื่องจักร วัสดุและอุปกรณ์ และวัตถุดิบ เป็นต้น) ที่นำเข้าจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการก่อสร้างเพื่อดำเนินการ
- 9) ได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีนำเข้าที่เรียกเก็บจากปัจจัยการผลิตในช่วง 3 ปีแรกของการดำเนินกิจการหลังดำเนินการก่อตั้งบริษัทสำเร็จเรียบร้อยแล้ว

รัฐบาลสหภาพพม่าให้การคุ้มครองนักลงทุนต่างชาติตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ เช่น อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติโอนเงินทุนและผลกำไรกลับประเทศได้ และรับประกันว่ากิจการของ นักลงทุนต่างชาติจะไม่ถูกยึดหรือถูกโอนไปเป็นของรัฐบาล ยกเว้น เป็นการกระทำเพื่อสาธารณะประโยชน์ ซึ่งนักลงทุนต่างชาติจะได้รับเงินชดเชยตามความเหมาะสม การลงทุนจากต่างประเทศ

นับตั้งแต่สหภาพพม่าประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ (The Foreign Investment Law) ในปี 1988 – มีนาคม 2008 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งสหภาพพม่า (Myanmar Investment Commission: MIC) อนุมัติโครงการลงทุนจากต่างประเทศรวม 418 โครงการ จาก 28 ประเทศ มูลค่าเงินลงทุนรวม 14.74 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากประเทศผู้ลงทุนทั้งหมด 28 ประเทศ โดยมีประเภทการลงทุนทั้งหมด 12 ประเภทการลงทุน ซึ่งประเภทธุรกิจที่มี

มูลค่าการลงทุนมากที่สุด ได้แก่ ด้านพลังงาน คิดเป็นร้อยละ 42.81 การขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 22 อุตสาหกรรมการผลิต คิดเป็นร้อยละ 11.05 การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 7.17 และ โรงแรมและท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 7.02 ตามลำดับ ทั้งนี้ กลุ่มประเทศอาเซียน ได้มีโครงการลงทุนในประเทศสหภาพพม่า 178 โครงการ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 67.6 ของโครงการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด การลงทุนจากต่างประเทศสะสมที่ได้รับอนุมัติจากทางสหภาพพม่า

ลำดับที่	จำแนกตามประเภทธุรกิจ	จำนวนโครงการ	จำนวนเงินลงทุน (US\$)	สัดส่วน (%)
1	พลังงาน	2	6311.222	42.81
2	การขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ	85	3243.478	22.0
3	อุตสาหกรรมการผลิต	154	1629.128	11.05
4	การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์	19	1056.453	7.17
5	โรงแรมและการท่องเที่ยว	43	1034.561	7.02
6	เหมืองแร่	59	539.890	3.66
7	ปศุสัตว์และประมง	25	324.358	2.2
8	การขนส่งและการคมนาคม/สื่อสาร	16	313.272	2.13
9	นิคมอุตสาหกรรม	3	193.113	1.31
10	การก่อสร้าง	2	37.767	0.26
11	เกษตรกรรม	4	34.351	0.23
12	บริการอื่น ๆ	6	23.686	0.16
	รวม	418	14741.279	100.0

ภาคเกษตรกรรม โดยพื้นฐานสหภาพพม่าเป็นประเทศเกษตรกรรม ซึ่งมีจีดีพีในอัตราร้อยละ 50.1 โดยสภาพภูมิอากาศและพื้นดินมีความหลากหลาย และมีการปลูกพืชเขตร้อนชื้นกว่า 60 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวสาลี ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่ว พืชน้ำมัน ฝ้าย ปอกระเจา ยางพารา อ้อยทำน้ำตาล น้ำตาลเมลาสูบ และพืชอื่น ๆ สำหรับบริโภค และเพื่อการใช้งานอีกมากมาย สหภาพพม่ามิใช่มีเพียงสมรรถนะ ศิลปะและการพัฒนาการเพาะปลูกและทรัพยากรธรรมชาติเท่านั้น หากแต่พบว่ามีสมรรถนะมากมายด้านพื้นที่เพาะปลูกอันกว้างใหญ่ นอกจากนี้การช่วยเหลือของเครือข่ายงานของ

การอำนวยความสะดวกด้านการชลประทานเป็นการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกพืชสำหรับบริโภคให้มีศักยภาพมากขึ้น จึงแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาภาคเกษตรกรรมของ สหภาพพม่าในอนาคตมีผลต่อการดำรงชีวิตอย่างมาก

ภาคปศุสัตว์และการประมง สหภาพพม่ามีชายฝั่งทะเลยาวกว่า 2,832 กิโลเมตร มีพื้นที่สันดอนหรือสันป็นน้ำกว่า 229,000 ตารางกิโลเมตร และมีเขตเศรษฐกิจพิเศษกว่า 480,000 ตารางกิโลเมตร พื้นที่การประมงในเขตน่านน้ำสหภาพพม่ายังใช้ประโยชน์ได้น้อย ในปัจจุบันสามารถแบ่งภาคการประมงออกเป็นประมงน้ำจืดและการประมงทางทะเล การประมงน้ำจืดสามารถจับปลาในแม่น้ำสายใหญ่ ๆ ของประเทศ และในช่วงที่ฝนตกหนักวัฒนธรรมการฆ่าและปลายังคงกระทำอยู่ในบึง สระ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ โดยกรมการประมง ให้ความช่วยเหลือการจับปลาที่ถูกต้อง และให้การสนับสนุนแก่ชาวประมงผู้ริเริ่มโครงการด้านการประมง และการก่อตั้งบริษัทร่วมทุนอันมีผลตั้งแต่ปี 1989 – 1990 อันเป็นสมรรถนะสูงสุดในการส่งเสริม ภาคประมงในสหภาพพม่า

ป่าไม้
ทรัพยากรป่าไม้ของสหภาพพม่ามีความอุดมสมบูรณ์อย่างมาก โดยมีเนื้อที่ป่าไม้ประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ทั้งนี้จากการประเมินพื้นที่ป่าไม้สักพบว่า ป่าไม้สักในสหภาพมีเนื้อที่ใหญ่ที่สุดในโลก ยิ่งกว่านั้น ยังมีไม้เนื้อแข็งและไม้เนื้ออ่อนหลายชนิดที่สามารถทำรายได้อย่างมหาศาล แต่ถูกทอดทิ้งละเลยมานานนับแต่อดีต ซึ่งพันธุ์ไม้เหล่านี้สามารถสร้างมูลค่าทางพานิชยกรรมเพื่อการส่งออกได้เป็นอย่างดี

เหมืองแร่

สหภาพพม่ามีความมั่งคั่งในทรัพยากรแร่ธาตุ โดยแร่ธาตุที่มีความสำคัญ ได้แก่ ทองแดง ทอง สังกะสี เงิน ดีบุกและสังกะสี พลวง โครเมียม และนิเกิล ในการจัดกลุ่มประเทศที่มีศักยภาพด้านเหมืองแร่ สหภาพพม่าอยู่ในลำดับสูงของกลุ่มประเทศอาเซียน แต่ทรัพยากรเหมืองแร่ยังถูกนำมาใช้ประโยชน์ในระดับต่ำมาก ด้วยเหตุที่ทรัพยากรเหมืองแร่ยังคงมีอยู่มากมายมหาศาล กระทรวงเหมืองแร่จึงมีนโยบายและเป้าหมายในการผลักดันและส่งเสริมให้มีผลผลิตด้านเหมืองแร่อย่างรวดเร็ว เพื่อสนองความต้องการด้านผลิตภัณฑ์แร่ธาตุและโลหะภายในประเทศที่กำลังขยายตัว ขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริมการส่งออกด้วย

ภาคพลังงาน

น้ำมันดิบและแก๊สธรรมชาติ

ตั้งแต่มีการประกาศใช้กฎหมายการลงทุนต่างชาติของสหภาพพม่าในปี 1988 กระทรวงพลังงาน ได้มีการเชิญบริษัทน้ำมันต่าง ๆ เข้ามาร่วมลงทุนเพื่อสำรวจและผลิตน้ำมันดิบและแก๊สธรรมชาติ โดยร่วมมือกับบริษัทแก๊สและน้ำมันแห่งสหภาพพม่า (MOGE) ภายใต้สัญญาการผลิต

ร่วมกัน (PSC) มีการลงนามในสัญญาหลาย ๆ ประเภท ร่วมกับ 44 บริษัทไปแล้ว รวมทั้งสิ้น 60 ฉบับ เพื่อสร้างฐานปฏิบัติการบนชายฝั่งและนอกชายฝั่ง ปัจจุบันกำลังมีการดำเนินการทำสัญญา 23 ฉบับ เพื่อการปฏิบัติการบนพื้นที่ 24 แห่ง ทั้งที่อยู่บนชายฝั่งและนอกชายฝั่ง

เนื่องจากการปฏิบัติการร่วมกันทำให้สามารถค้นพบแหล่งก๊าซเพื่อการค้าขนาดใหญ่ในพื้นที่นอกชายฝั่ง โครงการก๊าซธรรมชาติยาดานา ซึ่งตั้งอยู่นอกชายฝั่งเกาะตะมะ (Moattama) กำลังทำการผลิตและส่งออกก๊าซธรรมชาติไปยังประเทศไทยตั้งแต่ปี 1998 ปัจจุบันได้ส่งขายไปยังประเทศไทยประมาณ 660 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน (mmscfd) และผลิตใช้ภายในประเทศประมาณ 50 ล้านลูกบาศก์ฟุต หุ่นส่วนของโครงการนี้ได้แก่ TOTAL E & P Myanmar, UNOCAL, PTTEPI และ MOGE อีกโครงการหนึ่ง คือ โครงการก๊าซธรรมชาติในพื้นที่ Yetagun ซึ่งตั้งอยู่นอกชายฝั่งตะนาวศรี (Taninthayi) ได้มีการผลิตและ ส่งขายประเทศไทยมา ตั้งแต่ปี 2000 และเนื่องจากก๊าซธรรมชาติใน Yetagun เป็น ก๊าซเปียก/ก๊าซชื้น (Wet Gas) ดังนั้น จึงมีการผลิตก๊าซธรรมชาติเหลว (condensate) พร้อมกับการผลิตก๊าซธรรมชาติไปด้วย โดยมีกำลังการผลิตในขณะนี้มากกว่า 8,000 บาร์เรลต่อวัน สำหรับนำไปใช้เพื่อการบริโภคภายในประเทศ

เมื่อไม่นานมานี้บริษัท นานาชาติแควู ค้นพบแหล่งก๊าซธรรมชาติอีกหนึ่งแห่ง คือ Shwe Field บริเวณนอกชายฝั่งรัฐยะไข่ (Rakhine) น้ำมันสำรองของ Shwe Field มีอยู่ประมาณ 4.2 – 5.8 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต และอาจพบมากขึ้นถึง 14 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต นอกจากนี้ ยังมีอีก 2 แห่ง คือ Shwe Phyu และ Ngwe ซึ่งมีการสะสมไฮโดรคาร์บอน ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีโอกาสเหมาะที่จะร่วมมือในโครงการดาวน์สตรีมต่าง ๆ (Downstream) เช่น โรงกลั่น และ โรงหมัก ซึ่งเป็นความหวังสำคัญของนักลงทุนต่างชาติทั้งหลาย

ด้านพลังงาน: สหภาพพม่ามีแหล่งพลังงานน้ำ (Hydropower) ที่มีศักยภาพสูงมาก สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้อย่างน้อย 37,000 เมกะวัตต์จากพลังงานน้ำทั่วทั้งประเทศในกลุ่มน้ำอิระวดี (Ayeyarwaddy) กลุ่มน้ำสะโตง (Sittaung) กลุ่มน้ำสาละวิน (Thanlwin) และ ชิตตาวัน (Chindwin) ทว่าตอนนี้ได้ทำการพัฒนาเพียงประมาณ 745 เมกะวัตต์เท่านั้น ทั้งนี้ มีการดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ในสหภาพพม่า อย่างไรก็ตาม การศึกษาในเชิงลึกต้องทำขึ้นตามเงินทุนที่มีอยู่ ก๊าซธรรมชาติอาจจะเป็นหนึ่งในแหล่งพลังงานไฟฟ้า นับตั้งแต่มีการแนะนำระบบที่มุ่งเน้นการตลาดก็มีความต้องการพลังงานไฟฟ้าทั่วประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การพัฒนาโครงการพัฒนาพลังงานน้ำจึงได้รับการต้อนรับอย่างสูง

ด้านการผลิต: ปัจจุบันภาคการผลิตของสหภาพพม่ายังไม่ได้พัฒนามากเท่าไร อยู่ที่ร้อยละ 15.2 ของจีดีพีเท่านั้น ทางภาคสหภาพพม่าคาดหวังว่าภาคการผลิตที่จะเจริญรุ่งเรืองไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาภาคพื้นฐานอื่น ๆ เช่น ภาคการเกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่และน้ำมัน และภาคก๊าซ

กลุ่มประเภทอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานมาก เช่น โรงงานสิ่งทอ โรงงานรองเท้า โรงงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ กำลังได้รับการสนับสนุนภายใต้กฎหมายการลงทุนต่างชาติและกฎหมายการลงทุนของพลเมืองสหภาพพม่า ยิ่งไปกว่านั้น ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) กำลังได้รับการสนับสนุนเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศต่อไป นับจากนี้ไปนักลงทุนต่างชาติจะยินดีที่จะสร้างการลงทุนเพื่อโครงการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ต่าง ๆ ที่ต้องใช้แรงงานมาก

เนื่องจากข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของสหภาพพม่าอันได้แก่ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์และมรดกด้านวัฒนธรรม ดังนั้น การลงทุนขนาดใหญ่บนฐานทรัพยากร การมุ่งส่งออก บนฐานทรัพยากรธรรมชาติ อุตสาหกรรมที่เพิ่มมูลค่า และการมุ่งส่งออกที่ต้องใช้แรงงานมาก จึงถูกให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ เพื่อนักลงทุนต่างชาติในสหภาพพม่า

สหภาพพม่าเชื่อในการทำธุรกิจที่คำนึงถึงความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีประโยชน์ร่วมกันในระยะยาว นักลงทุนต่างชาติที่มีศักยภาพและนักธุรกิจต่าง ๆ ยินดีที่จะดำเนินธุรกิจอย่างสะดวกโดยพึงพอใจกับผลประโยชน์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีภายใต้ระบบเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นตลาด

ศักยภาพของสหภาพพม่าที่มีความโดดเด่นทางการค้าและการลงทุนนั้นน่าสนใจมาก สหภาพพม่าจะยังคงดำเนินกิจกรรมที่สำคัญต่อไปเพื่อนำไปสู่โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นตลาดเสรีมากยิ่งขึ้น สิ่งที่สำคัญเพื่อที่จะสร้างศักยภาพเช่นนี้ให้เกิดขึ้นจริง คือ การเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการของความร่วมมือทางเศรษฐกิจร่วมกัน ทางการศึกษาพม่าต้องการเทคโนโลยีและการลงทุน และหวังว่าข้อมูลข้างต้นนี้จะมีส่วนช่วยให้นักธุรกิจชาวต่างชาติสามารถมองเห็นภาพรวมของสหภาพพม่า มองเห็น โอกาสต่าง ๆ ที่สหภาพพม่าจัดสรรให้ได้รับข้อมูลฐานที่จำเป็นและเกิดความเข้าใจสหภาพพม่าและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจได้ดีขึ้น

ภาคผนวก จ

เรื่องนำรัฐเกี่ยวกับบุคคลรับอนุญาต

เรื่องทั่วไป

ธนบัตรต่างประเทศ หมายความว่ารวมถึง ธนาบัตรต่างประเทศและเหรียญกษาปณ์ต่างประเทศ
เช็คเดินทาง(Traveller Cheque) หมายถึง เช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ
บุคคลรับอนุญาต(Authorized Money Changer) หมายถึงผู้ที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการคลังให้ทำธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อเช็คเดินทาง โดยผู้ที่ไปใช้บริการสามารถตรวจสอบผู้
ประกอบธุรกิจได้จากใบอนุญาตที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้ออกให้

กฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485
2. กฎกระทรวง ฉบับที่ 13 พ.ศ.2497
3. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่ บุคคลรับอนุญาต ลงวันที่
30 กรกฎาคม พ.ศ.2547
4. ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับ
การประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2547

ขอบเขตการประกอบธุรกิจ

1. รับซื้อธนบัตรต่างประเทศ หรือ เช็คเดินทางโดยไม่จำกัดจำนวนเงิน
2. ขายธนบัตรต่างประเทศให้กับผู้ที่เดินทางไปต่างประเทศได้คนละไม่เกิน 5,000 USD
หรือเทียบเท่าตามอัตราตลาด โดยจะต้องให้ผู้ซื้อเงินแสดงหนังสือเดินทาง หรือเอกสารการเดินทางอื่น
เป็นหลักฐานการขายด้วย

คุณสมบัติของผู้ขอและข้อจำกัดของผู้บริหาร

คุณสมบัติของผู้ขอใบอนุญาต ผู้ที่จะขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตต้องมี
คุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ที่มีทุนจดทะเบียนและ
เรียกชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาทที่มีผู้ถือหุ้น หรือ หุ้นส่วน และกรรมการที่มีอำนาจในการบริหาร
จัดการเป็นคนไทยทั้งหมด

2. นิติบุคคลที่เป็นร้านค้าปลอดอากรที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ
3. สถาบันการเงินของรัฐ ส่วนราชการ องค์การของรัฐ องค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ
4. ผู้ขออนุญาตที่ไม่มีคุณสมบัติตามข้อ 1 ถึงข้อ 3 จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

4.1 เป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ที่ประกอบธุรกิจโรงแรมที่มีชาวต่างชาตินิยมเข้าพัก หรือ

4.2 เป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท และทำธุรกิจดังต่อไปนี้

- (ก) หอพักนานาชาติ หรือเกสต์เฮาส์ขนาดใหญ่ที่ชาวต่างชาตินิยมเข้าพัก
- (ข) เอกชนที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่น สนามบินท่าเรือ เรือทันเนอร์ ที่มีห้องพักแรมสำหรับผู้โดยสาร หรือบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยพิจารณาจากใบอนุญาตของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- (ค) ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ หรือร้านขายสินค้าที่มีชาวต่างชาติใช้บริการเป็นส่วนใหญ่
- (ง) ทำธุรกิจระหว่างประเทศด้านการออกเช็คเดินทางต่างประเทศ หรือบัตรเครดิตสากล

ข้อจำกัดสำหรับผู้บริหาร

ในกรณีบุคคลรับอนุญาตเป็นนิติบุคคลเอกชนผู้บริหารของผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาต ได้แก่ กรรมการผู้มีอำนาจควบคุมกรรมการผู้มีอำนาจบริหาร ผู้จัดการ หรือ ผู้มีอำนาจในการจัดการจะต้องไม่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- ก) เป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือเป็นบุคคลล้มละลาย
- ข) เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
- ค) มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีประวัติการกระทำความผิด เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หากพบภายหลังว่าผู้บริหารข้างต้นมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว บุคคลรับอนุญาตจะต้องเปลี่ยนตัวผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ปรากฏข้อเท็จจริง หรือ ได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานการขออนุญาต

กำหนดเวลาเปิดรับคำร้องขออนุญาต ผู้ขอที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตให้ยื่นคำร้อง ขอบประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตในเดือนมีนาคม และกันยายนของทุกปี

เอกสารหลักฐาน ผู้ขออนุญาตต้องจัดทำเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ตามรายการต่อไปนี้ โดยเอกสารหลักฐานทั้งหมดต้องจัดทำเป็น 2 ชุด

1. คำร้องขอประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต
2. หนังสือรับรองคุณสมบัติของกรรมการผู้มีอำนาจควบคุมกรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการผู้มีอำนาจในการจัดการ พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/ใบต่างด้าว/หนังสือเดินทาง (แล้วแต่กรณี)

แบบคำร้องและหนังสือรับรอง ขอรับได้ที่ ธปท. สำนักงานใหญ่ และสำนักงานภาค หรือ Download ได้ที่ WWW.bot.or.th ภายใต้หัวข้อกฎหมาย/กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

3. สำเนาหรือภาพถ่ายหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทที่รับรองไว้ไม่เกิน 6 เดือนนับแต่วันที่ยื่นคำร้อง โดยให้รับรองในรายการต่อไปนี้

- (ก) รายชื่อกรรมการ
- (ข) ผู้มีอำนาจลงนาม
- (ค) ทนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้ว
- (ง) สถานที่ตั้ง

4. สำเนาหรือภาพถ่ายหนังสือบริคณห์สนธิ ข้อบังคับ (เฉพาะผู้ขอที่เป็นนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท ที่มีผู้ถือหุ้น หรือ หุ้นส่วนและกรรมการบริหารจัดการเป็นคนไทยทั้งหมด ให้ยื่นบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นประกอบด้วย)

5. สำเนาหรือภาพถ่ายใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักอย่างอื่นที่ได้รับอนุญาตจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย หรือใบอนุญาตประกอบธุรกิจท่องเที่ยวที่ได้รับอนุญาตจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น

6. แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานประกอบการ

7. แผนที่แสดงจุดที่ทำการแลกเปลี่ยนเงิน

สถานที่ยื่นขออนุญาต ผู้ขอที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กล่าวข้างต้น ให้ยื่นคำร้องพร้อมเอกสารหลักฐานที่กำหนดตามเขตปฏิบัติการของ ธปท. ที่สถานประกอบธุรกิจนั้นๆ ตั้งอยู่

เขตปฏิบัติการของ ธปท. มีดังนี้

1. เขตปฏิบัติการของสำนักงานภาคใต้ (สำนักงานตั้งอยู่ ณ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา) มีเขตปฏิบัติการในจังหวัดภาคใต้รวม 14 จังหวัด คือ สงขลา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช กระบี่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา ตรัง นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง ยะลา และสตูล

2. เขตปฏิบัติการของสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(สำนักงานตั้งอยู่ ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น)มีเขตปฏิบัติการในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวม 19 จังหวัด คือ ขอนแก่น หนองคาย อุดรธานี หนองบัวลำภู เลย สกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ มหาสารคาม โยธาธร ร้อยเอ็ด นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ มุกดาหาร อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ

3. เขตปฏิบัติการของสำนักงานภาคเหนือ (สำนักงานตั้งอยู่ ณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่)

มีเขตปฏิบัติการในจังหวัดภาคเหนือรวม 17 จังหวัด คือ เชียงใหม่ ลำปาง กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี เชียงราย พะเยา ลำพูน แม่ฮ่องสอน อุดรดิตถ์ แพร่ น่าน สุโขทัย ตาก พิชญ โลก พิษิตร และเพชรบูรณ์

4. เขตปฏิบัติการของสำนักงานใหญ่ (สำนักงานตั้งอยู่ ณ เขตพระนคร กรุงเทพฯ)

มีเขตปฏิบัติการในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากที่กล่าวไว้ในเขตปฏิบัติการของสำนักงานภาค

การดำเนินการหลังได้รับใบอนุญาต เมื่อได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตแล้ว เจ้าพนักงานได้กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องดำเนินการต่อไปนี้

1. ต้องมีป้ายที่มีข้อความตามข้างล่างนี้ ติดตั้งไว้หน้าสำนักงานให้เห็นได้อย่างชัดเจน

AUTHORIZED MONEY CHANGER

License No. ....

2. แสดงใบอนุญาตไว้ที่สำนักงานของตนในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายให้ผู้มาติดต่อเห็นได้อย่างชัดเจน เพื่อแสดงว่าเป็นบุคคลรับอนุญาตที่ถูกต้องตามกฎหมาย

3. ต้องติดตั้งป้ายที่ชัดเจนแสดงอัตราซื้อและขายประจำวันของธนบัตรต่างประเทศ หรือ เช็คเดินทางที่ทำการรับซื้อหรือขายทุกสกุล โดยให้ติดตั้งไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจ
บุคคลรับอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และเจ้าพนักงานกำหนด ดังนี้

1. ประกอบธุรกิจได้เฉพาะที่สำนักงานของบุคคลรับอนุญาตเท่านั้น

2. การซื้อหรือขายธนบัตรต่างประเทศ และซื้อเช็คเดินทาง ต้องจัดให้มีหลักฐานแสดงการซื้อหรือขายทุกครั้ง โดยมอบให้ลูกค้าเพื่อแสดงการซื้อขาย และจัดให้มีสำเนาหนึ่งฉบับเก็บไว้

ที่สำนักงานของตนไม่น้อยกว่า 3 ปี เพื่อให้เจ้าพนักงานตรวจสอบได้ทันที หลักฐานการซื้อขายดังกล่าวจะต้องมีรายละเอียด ดังนี้

- วันที่ซื้อหรือขาย
- ชื่อ นามสกุลและที่อยู่ของลูกค้า
- ชนิด จำนวน และสกุลเงินตราต่างประเทศ
- อัตราแลกเปลี่ยนที่ซื้อหรือขาย
- ยอดรวมเงินบาท
- เลขหมายลำดับของหลักฐาน
- เลขที่หนังสือเดินทาง หรือเอกสารการเดินทางอื่น เช่น บัตรประจำตัวประชาชน และตัวโดยสารเครื่องบิน(เฉพาะกรณีขายธนบัตรต่างประเทศให้ลูกค้า)

3. ต้องจัดให้มีสมุดบัญชีและดูแลให้มีการลงบัญชีเกี่ยวกับการซื้อหรือขายธนบัตรต่างประเทศ หรือซื้อเช็คเดินทางให้ถูกต้องและทันเวลา รวมทั้งต้องมีผู้ตรวจสอบบัญชีที่เชื่อถือได้เข้าตรวจสอบอย่างน้อยปีละครั้ง และให้เก็บรักษาสมุดบัญชีดังกล่าวได้ไม่น้อยกว่า 3 ปี เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถตรวจสอบได้ทันที ผู้ตรวจสอบบัญชีที่เชื่อถือได้ หมายถึงผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือ ผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่ผ่านการทดสอบและขึ้นทะเบียนพร้อมทั้งได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพากร

4. อัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ในการซื้อขายธนบัตรต่างประเทศ หรือซื้อเช็คเดินทางต้องเป็นอัตราที่ใกล้เคียงกับอัตราซื้อขายเฉลี่ยของตัวแทนรับอนุญาต

5. ต้องขายธนบัตรต่างประเทศที่รับซื้อไว้แก่ตัวแทนรับอนุญาตไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของยอดส่วนต่างระหว่างยอดซื้อกับยอดขายธนบัตรต่างประเทศทุกสกุลรวมกันในแต่ละเดือน

6. เช็คเดินทางที่บุคคลรับอนุญาตรับซื้อไว้จะต้องขายให้แก่ตัวแทนรับอนุญาตภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับซื้อไว้

7. ในการขายธนบัตรต่างประเทศ หรือเช็คเดินทางแก่ตัวแทนรับอนุญาต ให้บุคคลรับอนุญาตเรียกใบรับไว้เป็นหลักฐานจากตัวแทนรับอนุญาต

8. ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพนิติบุคคลของบุคคลรับอนุญาต เปลี่ยนชื่อนิติบุคคล เปลี่ยนแปลงชื่อสถานประกอบธุรกิจ หรือ เปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้น สักส่วนผู้ถือหุ้น หรือ เปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ได้แก่ กรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของบุคคลรับอนุญาตบุคคลรับอนุญาตต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นหนังสือพร้อมยื่นเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อเจ้าพนักงานตามเขตปฏิบัติการของ ธปท. ที่สถานประกอบธุรกิจนั้น ๆ ตั้งอยู่ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน

สำหรับกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารข้างต้นจะต้องทำหนังสือรับรองคุณสมบัติของผู้บริหารด้วยว่า ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด

9. ผู้ได้รับอนุญาตต้องจัดทำรายงานการซื้อขายธนบัตรต่างประเทศ และเช็คเดินทางตามวิธีการที่เจ้าพนักงานกำหนด ซึ่งอาจจะให้จัดส่งข้อมูลเป็นรูปแบบรายงาน หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อกำหนดเกี่ยวกับใบอนุญาตและเหตุของการถอนใบอนุญาต

ข้อกำหนดเกี่ยวกับใบอนุญาต

1. ใบอนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะสถานที่ประกอบธุรกิจตามที่ได้ยื่นขออนุญาตไว้เท่านั้น
2. ใบอนุญาตมีอายุ 1 ปี และจะได้รับการต่ออายุเป็นรายปีโดยอัตโนมัติ หากนายกรัฐมนตรึว่าการกระทรวงการคลังไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ จะมีหนังสือแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนวันครบกำหนด

3. บุคคลรับอนุญาตเมื่อเลิกกิจการต้องแจ้งการเลิกกิจการเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานภายใน 15 วัน นับแต่วันเลิกกิจการ

4. ใบอนุญาตเป็นทรัพย์สินของทางการ บุคคลรับอนุญาตจะต้องส่งคืนเจ้าพนักงานตามเขตปฏิบัติการของ ธปท. ที่สถานประกอบธุรกิจนั้น ๆ ตั้งอยู่ภายใน 15 วัน นับแต่วันเลิกกิจการ ใบอนุญาตหมดอายุ หรือเมื่อได้รับการแจ้งเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน แล้วแต่กรณี

เหตุของการไม่อนุญาต หรือถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต

กรณีที่เจ้าพนักงานมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีเหตุที่เชื่อได้ว่าผู้ยื่นคำร้องขออนุญาตบุคคลรับอนุญาต กรรมการผู้มีอำนาจควบคุมกรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการได้กระทำการดังต่อไปนี้ เจ้าพนักงานอาจเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาไม่อนุญาตหรือถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่อใบอนุญาตได้

1. ไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน หรือกฎข้อบังคับ คำสั่งและประกาศที่ได้ออกเพื่อดำเนินการตามกฎหมายนั้น
2. ปฏิบัติการอันเป็นภัยต่อระบบการแลกเปลี่ยนเงิน
3. ปฏิบัติการอันเป็นภัยต่อสาธารณชนในทางเศรษฐกิจ
4. เป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือเป็นบุคคลล้มละลาย
5. ไม่มีธุรกรรมตามที่ได้รับใบอนุญาตเป็นระยะเวลา 2 ปี ติดต่อกัน
6. เหตุอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานเห็นสมควร

โทษของการประกอบธุรกิจ โดยไม่ได้รับอนุญาต โทษของการประกอบธุรกิจโดยไม่ได้รับอนุญาต มีโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกิน สามปี หรือทั้งปรับทั้งจำ ทั้งนี้ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพุทธศักราช 2485

ภาคผนวก จ

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต

.....

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๕๒๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกข้อกำหนดเป็นคำสั่งซึ่งผู้ขอรับอนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาตและผู้ได้รับอนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาตจะต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๒ ในประกาศนี้

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๕๒๕

“ธนบัตรต่างประเทศ” หมายความว่ารวมถึง ธนาคารถนบัตรต่างประเทศและเหรียญกษาปณ์ต่างประเทศด้วย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ข้อ ๓ ให้บุคคลรับอนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศได้เฉพาะธุรกิจดังต่อไปนี้

(๑) ซื้อธนบัตรต่างประเทศ หรือเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ

(๒) ขายธนบัตรต่างประเทศแก่ผู้จะเดินทางออกนอกประเทศตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่เจ้าพนักงานประกาศกำหนด

ข้อ ๔ ผู้ที่จะขอรับอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานประกาศกำหนด โดยให้ยื่นคำขอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย ตามแบบที่กำหนดพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานประกอบที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๕ ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานประกาศกำหนด

ข้อ ๖ ใบอนุญาตที่รัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาตให้ใช้ได้สำหรับสถานที่ประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตตามที่ได้ยื่นขอรับอนุญาตไว้เท่านั้น

ในกรณีที่บุคคลรับอนุญาตประสงค์จะย้ายสถานที่ประกอบธุรกิจ ให้บุคคลรับอนุญาตยื่นหนังสือชี้แจงเหตุผลที่ขอย้าย เพื่อขออนุญาตต่อรัฐมนตรีพร้อมทั้งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยยื่นผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย

ข้อ ๗ เมื่อบุคคลรับอนุญาตเลิกกิจการ ให้เจ้าของ ผู้จัดการ หรือผู้ชำระบัญชีแจ้งต่อเจ้าพนักงานเป็นหนังสือภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลิกกิจการ พร้อมทั้งส่งคืนใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานด้วย

ข้อ ๘ ใบอนุญาตที่ออกให้นั้นมีอายุหนึ่งปี เมื่อครบกำหนดอายุหนึ่งปีแล้ว ให้ใบอนุญาตมีอายุต่อไปเป็นคราว ๆ คราวละหนึ่งปี เว้นแต่รัฐมนตรีจะแจ้งเป็นหนังสือไม่ต่ออายุก่อนวันครบกำหนดอายุคราวใดคราวหนึ่งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ข้อ ๙ บุคคลรับอนุญาตที่ได้รับอนุญาตอยู่ก่อนประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ เมื่อใบอนุญาตหมดอายุลง หากมีความประสงค์จะประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตต่อไป ให้ยื่นคำขอประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตตามหลักเกณฑ์เช่นเดียวกันกับผู้ขอรายใหม่

ข้อ ๑๐ ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เจ้าพนักงาน
ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บุคคลรับอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจ โรงแรมที่ชาวต่างประเทศนิยมเข้าพัก

(๒) เป็นนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจ ดังต่อไปนี้ โดยมีทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้ว
ไม่ต่ำกว่า ๑๐ ล้านบาท

(ก) หอพักนานาชาติ หรือเกสต์เฮ้าส์ขนาดใหญ่ที่มีชาวต่างประเทศนิยมเข้าพัก

(ข) เอกชนที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่

สนามบิน ท่าเรือ เรือทัศนอาหรขนาดใหญ่ที่มีห้องพักแรมสำหรับผู้โดยสาร หรือบริษัทหรือตัวแทน
นำเที่ยวในประเทศที่จัดนำนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศ

(ค) ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ หรือร้านขายสินค้าที่มีชาวต่างประเทศไปใช้บริการ
เป็นส่วนใหญ่

(ง) ธุรกิจระหว่างประเทศด้านการออกเช็คเดินทางต่างประเทศ และ/หรือบัตรเครดิต
สากล

(๓) เป็นนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้วไม่ต่ำกว่า ๑ ล้านบาทโดยผู้ถือหุ้น
หรือหุ้นส่วนและกรรมการที่มีอำนาจในการบริหารจัดการในนิติบุคคลนั้นจะต้องเป็นบุคคล
ธรรมดาผู้มีสัญชาติไทยทั้งหมด

(๔) เป็นนิติบุคคลที่เป็นร้านค้าปลอดอากรที่ได้รับการอนุญาตจากทางราชการ หรือ

(๕) เป็นสถาบันการเงินของรัฐ ส่วนราชการ องค์การของรัฐ องค์การของรัฐบาล หรือ
รัฐวิสาหกิจ

ข้อ ๒ กรณีบุคคลรับอนุญาตเป็นนิติบุคคลเอกชน ห้ามมิให้ตั้งหรือยอมให้บุคคลซึ่งมี
ลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการ

ผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ

(๑) เป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือเป็นบุคคลล้มละลาย

(๒) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

(๓) มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ข้อ ๓ ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงในภายหลังว่าบุคคลซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๒ ให้บุคคลรับอนุญาตเปลี่ยนตัวบุคคลที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ปรากฏข้อเท็จจริง หรือ ได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงาน

ข้อ ๔ บุคคลใดที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต จะต้องยื่นคำร้องขออนุญาตต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานประกอบที่เกี่ยวข้อง โดยจัดทำอย่างละ ๒ ฉบับ ดังต่อไปนี้

(๑) คำร้องขอประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตตามแบบที่กำหนด

(๒) หนังสือรับรองว่ากรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๒ ตามแบบที่กำหนด

(๓) สำเนาหรือภาพถ่ายหนังสือรับรองของสำนักงาน ทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทซึ่งรับรองไว้ไม่เกิน ๖ เดือนนับแต่วันยื่นคำร้อง โดยให้รับรองในรายการดังต่อไปนี้

- รายชื่อกรรมการ
- ผู้มีอำนาจลงนาม
- ทนุจดทะเบียนและเรียกชำระแล้ว
- สถานที่ตั้ง

(๔) สำเนาหรือภาพถ่ายหนังสือบริคณห์สนธิ ข้อบังคับ และบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น

(๕) สำเนาหรือภาพถ่ายใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักอย่างอื่น และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

(๖) แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานประกอบการ และแผนผังแสดงจุดที่ทำการแลกเปลี่ยนเงิน

การยื่นคำร้องดังกล่าว ให้กระทำในเดือนมีนาคมและเดือนกันยายน ถ้าผู้ยื่นประสงค์จะประกอบธุรกิจในเขตปฏิบัติการของสำนักงานแห่งใดของธนาคารแห่งประเทศไทย ตามข้อ ๕ ให้ยื่น ณ สำนักงานแห่งนั้น

ข้อ ๕ เขตปฏิบัติการของธนาคารแห่งประเทศไทย มีดังนี้

ก. เขตปฏิบัติการของสำนักงานภาค

(๑) สำนักงานภาคใต้ (สำนักงานตั้งอยู่ ณ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา)

มีเขตปฏิบัติการในจังหวัดภาคใต้รวม ๑๔ จังหวัด คือ สงขลา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช กระบี่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา ตรัง นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง ยะลา และสตูล

(๒) สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานตั้งอยู่ ณ อำเภอ เมือง จังหวัดขอนแก่น)

มีเขตปฏิบัติการในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวม ๑๕ จังหวัด คือ ขอนแก่น หนองคาย อุดรธานี หนองบัวลำภู เลย สกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ มุกดาหาร อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ

(๓) สำนักงานภาคเหนือ (สำนักงานตั้งอยู่ ณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่)

มีเขตปฏิบัติการในจังหวัดภาคเหนือรวม ๑๗ จังหวัด คือ เชียงใหม่ ลำปาง กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี เชียงราย พะเยา ลำพูน แม่ฮ่องสอน อุดรดิตถ์ แพร่ น่าน สุโขทัย ตาก พิชณุโลก พิษณุตร และเพชรบูรณ์

ข. เขตปฏิบัติการของสำนักงานใหญ่

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร

มีเขตปฏิบัติการในจังหวัดอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวในข้อ ก.

ข้อ ๖ เจ้าพนักงานอาจเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาไม่อนุญาต หรือ ถอนใบอนุญาต หรือ ไม่ต่ออายุใบอนุญาตได้ หากเจ้าพนักงานมีข้อสงสัยหรือมีเหตุที่เชื่อได้ว่าผู้ยื่นคำร้องขออนุญาต บุคคลรับอนุญาต กรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ กระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ปฏิบัติ หรือฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน หรือกฎข้อบังคับ คำสั่ง และประกาศที่ได้ออกเพื่อดำเนินการตามกฎหมายนั้น

- (๒) ปฏิบัติการอันเป็นภัยต่อระบบการแลกเปลี่ยนเงิน
- (๓) ปฏิบัติการอันเป็นภัยต่อสาธารณชนในทางเศรษฐกิจ
- (๔) เป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) ไม่มีธุรกรรมตามที่ได้รับใบอนุญาตเป็นระยะเวลา ๒ ปีติดต่อกัน
- (๖) เหตุอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานเห็นสมควร

ในกรณีที่รัฐมนตรีสั่งถอนหรือแจ้งไม่ต่ออายุใบอนุญาตของบุคคลรับอนุญาตนั้น ให้เจ้าของ หรือผู้จัดการ ส่งคืนใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานภายใน ๑๕ วัน

ข้อ ๗ บุคคลรับอนุญาตต้องดำเนินการ ดังนี้

- (๑) ประกอบธุรกิจได้เฉพาะที่สำนักงานของบุคคลรับอนุญาตเท่านั้น
- (๒) จัดให้มีป้ายที่มีข้อความที่ชัดเจน ดังต่อไปนี้ ไว้ที่หน้าสำนักงานของตนในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย

AUTHORIZED MONEY CHANGER

License No.....

(๓) แสดงใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตที่กระทรวงการคลังออกให้ไว้ ณ สำนักงานของตนในที่แลเห็นได้โดยเปิดเผย

(๔) จัดให้มีป้ายที่ชัดเจนและจัดตั้งไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายเพื่อแสดงอัตราซื้อและขายประจำวันของธนบัตรต่างประเทศ หรือเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศสำหรับสกุลเงินที่บุคคลรับอนุญาตนั้นทำการรับซื้อหรือขายทุกสกุล

ข้อ ๘ ให้บุคคลรับอนุญาตถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) การซื้อธนบัตรต่างประเทศ หรือเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ จากลูกค้า ให้กระทำได้ไม่จำกัดจำนวน

(๒) การขายธนบัตรต่างประเทศให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(ก) เรียกให้ลูกค้าแสดงหลักฐาน หนังสือเดินทาง หรือเอกสารการเดินทางอื่น

(ข) ขายให้แก่ลูกค้าเป็นมูลค่าคนหนึ่งไม่เกิน ๕,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาหรือเทียบเท่าตามอัตราตลาดต่อการเดินทางหนึ่งครั้ง

(๓) การซื้อหรือขายธนบัตรต่างประเทศ หรือซื้อเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศทุกครั้ง บุคคลรับอนุญาตต้องจัดให้มีหลักฐานแสดงการซื้อหรือขาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- (ก) วันที่ซื้อหรือขาย
- (ข) ชื่อ นามสกุล และที่อยู่ของลูกค้า
- (ค) ชนิด จำนวน และสกุลเงินตราต่างประเทศ
- (ง) อัตราแลกเปลี่ยนที่ซื้อหรือขาย
- (จ) ยอดรวมเงินบาท
- (ฉ) เลขหมายลำดับของหลักฐาน
- (ช) เลขที่หนังสือเดินทาง หรือเอกสารการเดินทางอื่น (เฉพาะกรณีขายธนบัตรต่างประเทศให้ลูกค้า)

หลักฐานดังกล่าวให้บุคคลรับอนุญาตมอบให้ลูกค้าเพื่อแสดงการซื้อขาย และจัดให้มีสำเนาเก็บไว้ที่สำนักงานของตนหนึ่งฉบับ โดยเก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่า ๓ ปี เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถตรวจสอบได้ทันที

(๔) บุคคลรับอนุญาตต้องจัดให้มีสมุดบัญชี และดูแลให้มีการบันทึกรายการเกี่ยวกับการซื้อหรือขายธนบัตรต่างประเทศ หรือซื้อเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศทุกชนิด ทุกสกุล ให้เรียบร้อย ถูกต้องและทันเวลา รวมทั้งต้องมีผู้ตรวจสอบบัญชีที่เชื่อถือได้ตรวจสอบเป็นประจำอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

สมุดบัญชีที่กล่าวในวรรคแรก จะต้องเก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่า ๓ ปี เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถตรวจสอบได้ทันที

(๕) ให้บุคคลรับอนุญาตใช้อัตราแลกเปลี่ยนในการซื้อหรือขายธนบัตรต่างประเทศ หรือซื้อเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศในอัตราที่ใกล้เคียงกับอัตราเฉลี่ยของตัวแทนรับอนุญาต

(๖) บุคคลรับอนุญาตต้องขายธนบัตรต่างประเทศที่รับซื้อไว้แก่ตัวแทนรับอนุญาตไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของยอดส่วนต่างระหว่างธนบัตรต่างประเทศที่รับซื้อไว้กับธนบัตรต่างประเทศที่ขายไปทุกสกุลรวมกันในแต่ละเดือน

(๗) เช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศที่บุคคลรับอนุญาตรับซื้อไว้นั้น บุคคลรับอนุญาตต้องขายให้แก่ตัวแทนรับอนุญาตภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับซื้อไว้

(๘) ในการขายธนบัตรต่างประเทศ หรือเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศแก่ตัวแทนรับอนุญาต ให้บุคคลรับอนุญาตเรียกใบรับไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๕ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพนิติบุคคลของบุคคลรับอนุญาต หรือเปลี่ยนแปลง
ชื่อนิติบุคคล หรือเปลี่ยนแปลงชื่อสถานประกอบการ หรือเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้น สักส่วนผู้ถือหุ้น
หรือเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้
มีอำนาจในการจัดการของบุคคลรับอนุญาต ให้บุคคลรับอนุญาตรายงานการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว
ต่อเจ้าพนักงานเป็นหนังสือ พร้อมทั้งยื่นเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่
มีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน

ทั้งนี้กรณีมีการเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการ
บริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ ให้ทำหนังสือรับรองด้วยว่าบุคคลดังกล่าวไม่มี
ลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๒

ข้อ ๑๐ ให้บุคคลรับอนุญาตจัดทำรายงานตามแบบที่กำหนด

ข้อ ๑๑ ผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตที่ใบอนุญาตยังไม่หมดอายุในวันที่ประกาศฉบับ
นี้ใช้บังคับ ให้ประกอบธุรกิจได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตจะหมดอายุลง หลังจากนั้นหากประสงค์จะ
ประกอบธุรกิจต่อไป ให้ยื่นคำขอประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตตามหลักเกณฑ์ของประกาศฉบับ
นี้

ข้อ ๑๒ ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(นางทัศนารัตน์โพธิ์)

เจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวศุภิสรา โกอินตะ	
วัน เดือน ปี เดือน	26 กรกฎาคม 2516	
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนตาพิทยาคม จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2535 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2538	
ประสบการณ์	พ.ศ. 2541	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีระดับ 3 สำนักมาตรฐานกรรมวิธีภาษี กรมสรรพากร
	พ.ศ. 2544 – 2545	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีระดับ 4 ฝ่ายตรวจปฏิบัติการ สำนักงานสรรพากร จังหวัดสุโขทัย
	พ.ศ. 2546 – 2548	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีระดับ 5 ส่วนกำกับ- ดูแลผู้เสียภาษี สำนักงานสรรพากรพื้นที่ตาก
	พ.ศ. 2548 – 2551	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีระดับ 6 ส่วนกำกับ- ดูแลผู้เสียภาษี สำนักงานสรรพากรพื้นที่ตาก
	พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน	นักตรวจสอบภาษีชำนาญการ สำนักงาน สรรพากรพื้นที่ตาก กรมสรรพากร